

בס"ד וַיִּשְׁמַעְנוּ בְּרַחֲמָיו לְעֵינַי כָּל חַי לְאֹמֵר. הֵן גְּאֻלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרֵית כְּרֵאשִׁית" (פְּרָשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִסְעֵי bnei-zion.com)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֻעָה: 19:08

ר"ת 21:00 יְצִיאַת הַשְּׁבֻעָה: 20:18

עֲרַשׁ"ק א' מִנְחָם-אֵב תִּשְׁע"ט (2.8.19)

הַפְּטָרָה: "שְׁמְעוּ דְבַר ה'" (לְקַבֵּל הַעֲלוֹן שֶׁלַח הַדּוּעָה ל: (moshe45@bezeqint.net) (לְפִי הַעִיר חֵיפָה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֵלֶּה מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְאוֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן"

עַל פְּרָשַׁת "מִסְעֵי", הָעוֹסְקוֹת בַּמ"ב (=42) הַמְּסֻעוֹת שֶׁנִּסְעוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, כּוֹתֵב הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל" (הַמְּגִיד מְקוֹזְנֵיךְ זִיע"א): "פְּרָשָׁה זֹאת נִקְרָאת תְּמִיד (בִּימֵי) **בֵּין הַמִּצְרַיִם**, שֶׁהֵם נִחְשָׁבִים כ"א (=21) יָמִים... (וּבְיָמִים אֵלּוּ יֵשׁ כ"א יוֹם וְ-כ"א לַיְלוֹת, (שְׁהֵם (בִּיחַד) מ"ב (=42) - כְּנֶגֶד מ"ב מְסֻעוֹת שֶׁצָּרִיךְ לְעָבוֹר **בֵּין הַמִּצְרַיִם**... (כְּדִי) לְתַקֵּן הַכֹּל, וְלַעֲבֹד אֶת ה'. הַגַּם שֶׁהַזְמַן גְּרָמָא (=גּוֹרָם) לְהִיּוֹת עֲצוּב וְנֶאֱנַח עַל חֶרְבֵן הַבַּיִת. עִם כָּל זֹאת, יֵשׁ לְחֻזַק אֶת עֲצָמוֹ וְלִטְהַר לְבָבוֹ, וְלַעֲבֹד (אֶת) ה' בְּתוֹרָה וּתְפִילָה בְּשִׂמְחָה, בְּפֶרֶט בְּשִׁעַת אֲמִירַת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת".

מִבִּיאֹר דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל" אָנוּ לְמַדִּים, שֶׁפְּרָשַׁת "מִסְעֵי" נִקְרָאת תְּמִיד בְּיָמִים שֶׁל **בֵּין הַמִּצְרַיִם**, שֶׁהֵם כ"א (=21) הַיָּמִים שֶׁבֵּין שְׁבַעַת עֶשֶׂר בְּתַמוּז לְבֵין תִּשְׁעָה בָּאָב, וּבְהֵם אָנוּ מֵתְאֵבְלִים עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וּמוֹסִיף הַ"עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל" וְאוֹמֵר, שֶׁ-כ"א הַיָּמִים הֵלְלוּ כּוֹלְלִים בְּתוֹכָם כ"א לַיְלוֹת - וּבִיחַד מ"ב (=42) יָמִים וְלַיְלוֹת, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד מ"ב (=42) הַמְּסֻעוֹת שֶׁעָבְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִינֵן זֶה. וְכִי מָה הַקֶּשֶׁר בֵּין מ"ב (=42) הַמְּסֻעוֹת שֶׁעָבְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר, לְבֵין מ"ב (=42) הַיָּמִים וְהַלַּיְלוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּיָמִים שֶׁל **"בֵּין הַמִּצְרַיִם"**?

תְּחִילָה, נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שֶׁכָּתֵב הַ"מְּגִלָּה עֲמוּקוֹת" (פְּרָשַׁת "מִשׁוֹת מִסְעֵי"), שֶׁבְּפֶסוּק: "אֵלֶּה מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְצַבְאוֹתָם... ", רְמוּזִים **אַרְבַּע** הַגְּלוּיּוֹת שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל. הֵנּהּ, "אֵלֶּה מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" הֵם רְאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל **אָדוֹם מְדִי בָּבֶל יוֹן, אַרְבַּע** הַגְּלוּיּוֹת שֶׁעֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְעָבוֹר עַד בִּיאַת גּוֹאֵל צְדָק (אַחֲרֵי גְלוּת מִצְרַיִם). וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְהֵנּהּ, הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר מ"ב (=42) מְסֻעוֹת, שֶׁנֶּרְמְזוּן בּוֹ (=בְּהֵם) כָּל יְמֵי עוֹלָם, עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל, וּבְפֶרֶשָׁה זֹאת נֶרְמְזוּן **אֵלֶּה מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל** - (רְאשֵׁי תִיבוֹת) **אָדוֹם מְדִי בָּבֶל יוֹן**".

וּמוֹסִיף עַל-כֵּן הַ"מְּגִלָּה עֲמוּקוֹת" (וְאַתְחַנֵּן, אֹפֶן ר"מ), וְאוֹמֵר, שֶׁמִּטְעַם זֶה, טְעַמֵי הַמִּקְרָא עַל אַרְבַּע הַמְּלִים "אֵלֶּה מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" הֵם: "אֲזַלָּא גֵרֵשׁ" וְ"מוֹנַח רְבִיעִי".

הַטְעַם "אֲזַלָּא (=הוֹלְכִים) גֵרֵשׁ", כִּיּוֹן שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוֹלְכִים וּמְגוֹרְשִׁים מִגּוֹלָה לְגּוֹלָה. וְהַטְעַם "מוֹנַח רְבִיעִי", לוֹמֵר, שֶׁיִּצְטָרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת "מוֹנַחִים" בְּאַרְבַּע גְּלוּיּוֹת.

וְעַתָּה, בֹּא וְרֵא וְדַבֵּר פְּלֵא, מָה שֶׁכָּתֵב הַ"דְּגֵל מַחְנֵה אֶפְרַיִם" ("וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה"), שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לֹלֵא יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, עוֹבֵר בְּמִשְׁךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו, מִיּוֹם הַיּוֹלְדוֹ וְעַד יוֹם מוֹתוֹ, אֶת כָּל מְב' (=42) הַמְּסֻעוֹת שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר. וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "שְׁמַעְתִּי בְשֵׁם אָדוֹנִי זְקַנִי זִלְלָה"ה, כִּי כָּל הַמְּסֻעוֹת הֵיוּ מ'ב, וְהֵם אֲצֵל כָּל אָדָם מִיּוֹם הַיּוֹלְדוֹ עַד שׁוּבוֹ אֶל עוֹלָמוֹ... כִּי מִיּוֹם הַלֵּידָה וְהוֹצֵאתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ, הוּא בְּכַחֲנֵת 'יְצִיאַת מִצְרַיִם' כְּנֹדָע, וְאַחֲרֵי-כֵן נּוֹסַע מִמְּסַע לְמְסַע, עַד בּוֹאוֹ אֶל אֶרֶץ הַחַיִּים הָעֲלִיוֹנָה (בְּשָׂמִים)... וּבּוֹדָאֵי נִכְתְּבוּ הַמְּסֻעוֹת בְּתוֹרָה, לְהוֹרוֹת הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר לְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, לִידַע הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלֵךְ בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, לִיסַע מִמְּסַע לְמְסַע".

וְהֵנּהּ, יְדוּעַ וּמְפּוֹרָסִים כִּי סֹדֵר קְרִיאַת פְּרָשׁוֹת הַשְּׁבוּעָה שֶׁאָנוּ קוֹרְאִים בְּשִׁבְתֵּי אֵין הוּא מְקָרִי, אֵלֶּה הַכֹּל מְסוּדָר בְּסוּדָר וּבְכּוֹנֵה גְדוּלָה עַל-פִּי מָה שֶׁתִּקַּן עֲזָרָא הַסּוֹפֵר.

לְפִי זֶה רְאוּי לָנוּ לְהַבִּין, מָה רָאָה עֲזָרָא הַסּוֹפֵר לְתַקֵּן לָנוּ לְקְרוֹא אֶת פְּרָשַׁת "מִסְעֵי" בִּימֵי "בֵּין הַמִּצְרַיִם"? וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁ-מ"ב (=42) הַמְּסֻעוֹת מְכוּנִים גַּם כְּנֶגֶד מ"ב (=42) עָרֵי הַמְּקַלֵּט שֶׁל הַלְוִיִּם, הַנּוֹפְרִים בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ: "וַיִּדְבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה... צֹו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנוּ לְלוֹאִים... אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמְּקַלֵּט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ... וְעָלִיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר". כְּפִי שְׁמוּבָא עַל-יְדֵי הַרְה"ק מְאֵפְטָא, בְּעַל הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", הָאוֹמֵר, שֶׁהַתּוֹרָה מְצוּה אוֹתָנוּ לְתַת אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֵה עָרֵי מְקַלֵּט לְלוֹאִים, כְּפִי שֶׁכָּתוּב: "וַיִּדְבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה... צֹו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנוּ לְלוֹאִים... אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמְּקַלֵּט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ... וְעָלִיהֶם תִּתְּנוּ אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר". אִם כֵּן, שׁוֹאֵל הַרְה"ק מְאֵפְטָא, אֵיךְ שִׁיכַת מְצוּת

ערי מקלט היום, כאשר בימינו אין בית המקדש, ואין ערי מקלט?

ומשיב על-כך הרה"ק מאפטא ואומר: "שש ערי המקלט" של היום הן שש התיבות(=המלים) שבפסוק "שמע ישראל, ה' אלהינו, ה' אחד", בהן יכול כל יהודי למצוא מקלט בטוח בעת צרה וצוקה (על-ידי קבלת על מלכות שמים). "ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר" – הכונה היא ל-מ"ב(=42) התיבות(=המלים) שבפרשה הראשונה ב"קריאת שמע" (ואהבת את ה' אלהיך), שעל-ידן מחזק ומבצר היהודי את עצמו לאהבת הבורא יתברך, ובהן הוא מוצא מקלט איתן משטף המים הידוניים של העולם הנה.

מוסיף הרה"ק מאפטא בדבריו הקדושים: "את שש ערי המקלט אשר תתנו...ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר, (ו)יש לרמוז בזה, כי מצוה זו נוהגת בכל זמן, כי התורה נצחית. על-כן, אפילו בזמן הזה יש לה שיכות, והוא תיקון ל'מפה נפש בשגגה'. רצוני לומר, מי ששגג בחטאים ובעונות, ומשחית את נפשו – הוא יעשנה. רצוני לומר, שיעשה תיקון זה בקבלת על מלכות שמים באהבה שלימה ובמסירות-נפש גדולה באמת בכל לבבו להשם יתברך בששת התיבות 'שמע ישראל, ה' אלהינו, ה' אחד'... והמה בחינת 'שש ערי מקלט'. 'ועליהם תתנו' מ"ב עיר, הוא בחינת פרשה א' של קריאת שמע, שהיא 'ואהבת את ה' אלהיך', שיש בה מ"ב תיבות. והינו, קבלת אהבתו יתברך ותורתו בכל לב ונפש. ועל-ידי מסירות הנפש באמת בכל לבבו לקבל עליו על מלכות שמים.

ועל-ידי קבלתו באמת אהבת השם יתברך בכל לבבו – בזה נתכפר לו על שהכה את נפשו בשגגה". דהינו, מי ששגג בחטאים ובעונות, ועל ידי זה פגם בנפשו. תיקונו הוא בקבלת על מלכות שמים באהבה שלימה ובמסירות-נפש גדולה בששת התיבות 'שמע ישראל, ה' אלהינו, ה' אחד', ואחר-כך בקבלת על מלכות שמים באהבה ב-מב' התיבות של 'ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל מאדך', ובזה יתכפר לו על שגגתו.

מעתה, יאירו עינינו להבין את הקשר הנפלא בין מ"ב המסעות שנסעו ישראל במדבר לבין מ"ב ערי המקלט של הלויים. שכן, נתבאר מדברי ה"מגלה עמוקות" וה"שפת אמת", ש-מב' המסעות במדבר היו שרש לכל מסעות ישראל עד ביאת משיח צדקנו. ורצה הקב"ה להשריש בישראל שיזכרו תמיד בכל מסעיהם, שהעולם הזה הוא בבחינת "מדבר שממה" – דירת עראי, שהאדם עובר בו בדרך למקום יישוב.

מטעם זה נתנה התורה במדבר, כדי שישכיל האדם להבין, שאם הוא רוצה לזכות בכרתה של תורה, עליו לזכור תמיד שהעולם הזה הוא רק בבחינת "מדבר", שאין אדם מתעכב בו רק לזמן קצר, והעיקר הוא לעסוק בתורה ובעבודת ה', כדי להכין לעצמו מזון כאשר יכנס לטרקלין לעולם הבא.

ועל כן, מי שקורא את פרשת "ואהבת את ה' אלהיך" בכונה רבה, לקבל על עצמו לאהוב את ה' בכל לבבו ונפשו, לעסוק בתורה יומם ולילה. כנזכר בפרשה זו: "ודברת בם(=בדברי תורה) בשבתך בביתך ובכלכתך בדרך ובשכבך ובקומך". לאדם כזה ברור שכל העולם הזה אינו אלא דירת עראי, וחובתו היא לעסוק בתורה יומם ולילה, כדי שיוכל להיכנס ל"טרקלין"/לעולם הבא עם תלמודו בידו. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן).

והבוטח בה' חסד יסובבנו

בהגדת "מעשי למלך" מובא סיפור, אשר ספר האדמו"ר רבי יחיאל אבוהצירא שליט"א, על אביו הבבאי חאקי זצוק"ל: כאשר עלה הבבאי חאקי לארץ ישראל, סבלו הוא ובני משפחתו מאד מדוחק וממחסור. הוא התגורר במעברת עולים בגבעת אולגה, עודד ורומם את רוחם הנקאה(=הכאובה) של אחיו, אשר התגוררו באהלים פרוצים בעיצומו של החורף, בתנאים קשים אשר לא הורגלו אליהם בארץ הולדתם. משפחתו של הבבאי חאקי הגיעה לעתים עד פת לחם ממש. כאשר בקשה הרבנית כסף להוצאות השבת, העניק לה דרשה נלהבת בעניני בטחון בה'.

במר לבה אמרה הרבנית: "והבוטח בה' חסד יסובבנו". את הביטחון רואה אני, והחסד – אינה הוא?".

השיב לה הבבאי חאקי בנועם: "אנו נבחנים עתה בניסיון העוני. אם נעמוד בו כראוי, יגיע החסד". יצאה הרבנית החוצה, ועל המדרגה הסמוכה למעונם מצאה עשר לירות – סכום נכבד באותם ימים. חזרה הרבנית, ובשרה: "עמדת בניסיון, והחסד הגיע!".

אך הרב ראה בכך המשך הניסיון, ואמר: "אמנם, מצד הדין מותר לקחת את המעות הללו, משום שהפעלים התיאשו מהן. אבל ראוי לנו לנהוג לפני משורת הדין, ולהכריז עליהן. איך נתענג במעדני השבת, שנקנו במחיר צערו של יהודי?! נכריז על הפסד, ורק אם לא יבואו לתובעו – נשתמש בו".

עודם מדברים, והדור הגיע, ועמו מכתב רשום שבו המחאה בסכום נכבד. נענה הבבאי חאקי, ואמר:

"עכשיו הגיע החסד" ... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

כניסת השבת: 19:19

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: מִטּוֹת-מִסְעֵי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הַפְּטָרָה: "שְׁמְעוּ דְבַר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אִישׁ כִּי יֵדֵר נָדָר... לֹא יַחַל דְּבָרוֹ, כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה" (ל' ג')

חז"ל הקדושים מלמדים אותנו, שחכם – כוחו גדול להתיר נדרים, ואפילו את נדרו של הקב"ה יכול הוא להתיר, כפי שמובא במדרש (שמות רבה מג, ד): "ויחל משה את פני ה' אלהיו". שואלים חז"ל: מהו "ויחל"? וכן, למחל כותב "את פני ה'" אמר רבי ברכיה (בשם רבי בשם רבי יצחק): "ויחל" הוא מלשון חילול, הפרה וביטול של נדר או שבועה, כמו שנאמר: "איש כי ידר נדר... לא יחל (=יפר) דברו, ככל היצא מפיו יעשה". ועל-כן, מלמד אותנו הכתוב "ויחל משה את פני ה' אלהיו", שמשה רבנו התיר את נדרו של יוצרו (=הקב"ה). הא כיצד? אומרים חז"ל: בשעה שעשו ישראל את העגל, עמד משה בתפילתו, והיה מפיס ומתחנן לפני הקב"ה, שימחול לישראל על עון העגל. אמר לו הקב"ה: משה, כבר נשבעתי (להענישם). שכן, כתבתי בתורה: "זבח לאלהים יחרם, בלתי לה' לבדו". ו"יחרם" הוא מלשון "חרם", והוא אחד מלשונות של שבועה, ודבר שבועה שיצא מפי איני מחזירו ריקם.

אמר משה לה': ריבון העולם, לא נתת לי בתורה הלכות הפרה של נדרים ושבועות, שהרי כתוב בתורה: "איש כי ידר נדר... לא יחל (=יפר) דברו, ככל היצא מפיו יעשה". ולמדתי שהאדם עצמו שנודר אינו יכול להפר ולהתיר את שבועתו, אך חכם יכול לעשות כן ולהפר את נדרו. ועל-כן – אמר משה לה' – בדין הוא שתתיר את נדרך כאשר למדתי וצויתי להתיר לאחרים.

מיד נתעטף משה בטליתו, וישב לו כזקן היושב בדין, והקב"ה עומד לפניו כשואל את נדרו, כדי שיתיר לו משה את שבועתו האמורה. וזהו שכתוב "ויחל משה את פני ה' אלהיו". ומהו "פני"? שהיה ה' יתברך עומד לפני משה כדי שיתיר לו את שבועתו.

וזהו שאמר משה "ואשב בהר". ומהו "ואשב"? אמר רבי הונא בר אחא: שישב כדין להתיר את נדרו של יוצרו. (וידוע שפדי להתיר נדר צריכים שהגודר יתחרט על נדרו). אם כך, מה אמר משה להקב"ה בבואו לפתוח לו פתח להתרת נדרו?

אמר לו משה: "תהית" (=האם מתחרט אתה)? אמר לו הקב"ה: תוהה אני על הרעה אשר דברתי לעשות לעמי, שנאמר: "וינחם ה' על הרעה...". אותה שעה אמר משה להקב"ה, כדרך שחכם מתיר: מותר לך! מותר לך! אין כאן נדר ואין כאן שבועה... וזהו שכתוב: "ויחל משה את פני ה' אלהיו" – הפר משה את נדרו של יוצרו. אמר רבי שמעון בן לקיש: לפיכך נקרא משה "איש האלקים" – לומר לך שהתיר נדר לאלקים, כמו שאיש המבקש להפר או לקיים את נדרי אשתו (כפי שכתוב: "אישה יקימנו ואישה יפרנו"), כך כביכול משה התיר את נדרו של הקב"ה כאיש המפר את נדר אשתו. (ואם הדברים האלו לא היו כתובים במדרש (שמ"ר מג' ד'), אי-אפשר היה לאומרים).

"ה' ממרום ישאג, וממעון קדשו יתן קולו, שאג ישאג על נוהו" (=על בית מקדשו החרב) (ירמיה כה', ל')

שנינו בגמרא (ברכות ג'): "שלש משמרות הוי (=יש) בלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג (מצער) כארי, שנאמר: 'ה' ממרום ישאג, וממעון קדשו יתן קולו, שאג ישאג על נוהו' (=על בית מקדשו החרב)... ואומר: אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם".

וצריך להבין, איך לומדים מהכתוב, "ה' ממרום ישאג... על נוהו", שהקב"ה שואג שלש שאגות? ופרש רש"י ואמר: הנה, כתוב "ה' ממרום ישאג" – "ישאג" שאגה אחת. ובהמשך כתוב: "שאג ישאג על נוהו" – הנה, עוד שתי שאגות. הרי לנו שלש שאגות שהקב"ה שואג כל בלילה בשלש המשמרות. (הלילה הוא מהשקיעה ועד הנריחה, והוא מתחלק לשלש משמרות/חלקים, כל משמרת היא בת ארבע שעות "זמניות"). וצריכים אנו להבין ענין זה, מדוע שואג הקב"ה כל לילה דוקא שלש שאגות, לא יותר ולא פחות?

אומר על-כך הגאון מוילנא זיע"א ("קול אליהו", ברכות, שם): שלש **השאגות** ששואג הקב"ה הם על שלשה **חרבנות**⁴:

1. על **חרבן** בית המקדש של מעלה, שאין הקב"ה נכנס לשם בזמן הגלות (כמבואר בגמרא (תענית ה'): "אמר הקדוש ברוך הוא, לא אבוא בירושלים של מעלה, עד שאבוא בירושלים של מטה"). 2. על **חרבן** ושריפת בית המקדש של מטה. 3. ועל **גלות** ישראל בניו בין אומות העולם.

וזהו שכתוב: "שלש משמרות הוי(=יש) בלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי ואומר...אוי לבנים שבעונותיהם **החרבתי** את ביתי **ושרפתי** את היכלי **והגליתים** לבין אומות העולם". **שאגה** אחת היא על ש"**...החרבתי** את ביתי" – זה בית המקדש של מעלה. **שאגה** שניה היא על ש"**...שרפתי** את היכלי" – זה בית מקדש של מטה. **ושאגה** שלישית היא על בני, בני ישראל, ש"**...הגליתים** לבין אומות העולם", בעת החרבן. הרי, שלש **שאגות** שהקב"ה שואג כארי כל לילה בשלש המשמרות.

הנה כי כן, מבואר היטב, כי מפיון שגרמנו, בעונותינו הרבים, לשלשה חרבנות – **חרבן** בית המקדש של מעלה, **חרבן** בית המקדש של מטה, ו**גלות** ישראל בין אומות העולם – אשר כנגדם שואג הקב"ה שלש **שאגות** כארי בשלש משמרות של לילה – על-כן חביבים אנחנו להתאבל **בשלש** השבועות של ימי בין המצרים, וגם להפטיר בשבתות "ג' דפורענותא" (=שלש הפטרות העוסקות **בפורענות**), כדי להתעורר בתשובה שלימה, המקרבת את בנין בית המקדש השלישי, וגאולת ישראל מבין האומות. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא"

ה"מגיד מישרים" הגה"ג רבי יעקב גלינסקי שליט"א אומר, שישנם הרבה בארץ ישראל הטוענים על החרדים ולומדי התורה, שאינם הולכים לצבא ואינם נושאים בנטל האחריות. אם כך, הבה ונתבונן על הגיוס הראשון בתורה, הגיוס הראשון שהיה בתולדות עם ישראל, הלא הוא הגיוס למלחמה נגד מדין. הנה, מבואר בגמרא, ששלשים ושה אלף חיילים יצאו למלחמת מדין. שנים-עשר אלף יצאו למלחמה עצמה, לחזית. שנים-עשר אלף לשמירת הכלים. ושנים-עשר אלף לתפילה. נמצאנו למדים, כי שליש מהצבא המגויס היו חיילים שהתפללו. כלומר, המתפללים הם חלק מהגיוס, הם אינם פטורים מהצבא – הם הצבא בעצמם...!

כאן – אומר רבי יעקב גלינסקי – בארץ ישראל ישנם החושבים שאנו מצפים להענקת פטור מהצבא ללומדי התורה. לא ולא! טעות היא בידם! לומדי התורה הם הצבא עצמו. כך למדנו מהגיוס הראשון של עם ישראל – המתפללים הם צבא ההגנה לישראל...!

"איש כי ידר נדר לה' או השבע שבעה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה"

בספר הנחמד "יגדיל תורה" מובא סיפור נורא עד מאד שספר הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א לתלמידיו, שבהיותו רב בלובלין, ראה בפנקס ה"חברא קדישא" סיפור שמצוה לפרסמו למען ידעו כמה גדול כח התורה. וכך היה כתוב בפנקס: לרבנו המהרש"ל (שהיה רב וראש ישיבה בלובלין לפני 400 שנה) היה תלמיד שהתאלמן מאשתו. והנה, כאשר חלפו כמה חודשים מפטירתה והאברך היה עודנו מתהלך אפוף מרה שחורה, קרא לו המהרש"ל, ושאלו לפשר הדבר. לאחר שהפציר בו רבות, גלה התלמיד לרבו, שכאשר שכבה אשתו על ערש דווי, הבטיח לה בתקיעת כף, שלא ישא אשה אחרת לעולם. אמר לו המהרש"ל: על-פי דין תורה, השבועה הזאת לא חלה, שהרי הוא נשבע לעבור על המצוה(=מצות "פרו ורבו"), ולכן מותר לה, ועליך להקים בית בישראל ולזכות להעמיד דורות. ואכן התלמיד עשה כפקודת רבו ונשא לו אשה. אולם, לא עברו ימים מועטים וכל לובלין היתה כמרקחה, אותו אברך נפטר לבית עולמו...! משספרו זאת למהרש"ל, בקש להזמין את אנשי החברא קדישא, ומיד צוה עליהם לעשות לאברך את טהרתו ולהתנהג בו כרגיל, ואולם, כשיהיו מוכנים להניחו בקברו – יודיעו לו. וכך עשו. כאשר היה האברך מוכן, לפני שהורידו אותו לבור הקבורה, במעמד כל המלוים של הלוייה, לקח המהרש"ל פתק ורשם בו: "שלום, שלום לכם פמליא של מעלה, אני פסקתי על-פי דין תורה, שתלמידי מותר וחיב לשאת אשה, ואני גונר בכח התורה שתחזירו לי את תלמידי...!". כאשר סים, חתם המהרש"ל את שמו, צוה להניח את הקלף ביד המת, בתוך הקבר, ובקש להשאיר את הקבר פתוח. ומיד צוה על כלם לעזוב את בית העלמין...לא עברה שעה קלה, והאברך יצא מקברו בתכריכו, והתהלך ברחובות, כאילו מאומה לא קרה... כשבא המת עם תכריכו לביתו, נבהלה אשתו וברחה לבית אביה מרוב פחד ואימה. בבקר שלח המהרש"ל לתלמיד, שילבש בגדיו ויבוא לישיבה. אולם, כאשר בא התלמיד לישיבה, פחדו התלמידים לשבת ליד המת. כאשר ראה כך המהרש"ל, גזר בכח התורה, ששר השכחה ישתלט על לובלין העיר, וישכיח את כל הענין מאנשי לובלין. וכך היה. כל הענין נשכח מכלם, והאברך שב להיות כאחד האדם, וזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות... שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

כניסת השבת: 19:19

bnei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן" (ע"פ אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על פרשת "מסעי", העוסקת ב-מב'(42) המסעות שנסעו ישראל במדבר, כותב ה"עבודת ישראל" (המגיד מקוזניץ זיע"א): "פרשה זאת נקראת תמיד (בימי) בין המצרים, שהם נחשבים כ"א(=21) ימים... (ובימים אלו יש) כ"א יום ו-כ"א לילות, (ש)הם (ביחד) מב'(42) - כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור בין המצרים... (כדי) לתקן הכל, ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא(גורם) להיות עצוב ונאנח על חרבן הבית, עם כל זאת, יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו, ולעבוד (את) ה' בתורה ותפילה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות".

מביאור דבריו הקדושים של ה"עבודת ישראל" אנו למדים, שפרשת "מסעי" נקראת תמיד בימים של בין המצרים", שהם כא'(21) הימים שבין שבעה עשר בתמוז לבין תשעה באב, ובהם אנו מתאבלים על חרבן בית המקדש. ומוסיף ה"עבודת ישראל" ואומר, ש-כא' הימים הללו כוללים בתוכם כא' לילות - ובחד מב'(42) ימים ולילות, שהם כנגד מב'(42) המסעות שעברו בני ישראל במדבר.

ראוי להוסיף מה שהביא ה"מגן אברהם" (או"ח סימן תכח, ה'), (בשם "צורר המור", המקובל האלקי רבי אברהם ספע זיע"א, ממגורשי ספרד): "כתוב בצורר המור: מ"ב מסעות שבפרשת ואלה מסעי אין להפסיק בהם, שהם נגד שם מ"ב". דהינו, שאין ראוי להפסיק באמצע הקריאה של מב'(42) המסעות, כדי להזמין עולה אחר לתורה. שכן, כותב "צורר המור", אלו מ"ב המסעות מכונים כנגד שם מ"ב (=שם של הקב"ה).

וכן כתב רבנו האריז"ל ("ליקוטי תורה"): "הנה נזכר כאן מ"ב מסעות, והוא שישראל יצאו ממצרים בכח שם מ"ב (של הקב"ה)". ואילו ה"אגרא דכלה" כותב, שענין זה רמוז בפתוב "אלה מסעי בני ישראל". שכן "מסעי בני" הם ראשי תיבות מב'(42).

(ידוע מה ששנינו בגמרא (קידושין ע"א): "אמר רבי יהודה אמר רב: שם (של הקב"ה) בן ארבעים ושתים אותיות (מב'=42), אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע, וענו, ועומד בחצי ימיו, ואינו כועס, ואינו משתפר, ואינו מעמיד על מידותיו. וכל היודעו, והזהיר בו, והמשמרו בטוהרה, אהוב למעלה ונחמד למטה, ואימתו מוטלת על הבריות, ונחל שני עולמים - העולם הזה, והעולם הבא".

והנה, כאשר נצרך את שני היסודות שלמדנו - האחד, ש-מב'(42) המסעות מכונים כנגד שם הקב"ה של מב'(42) אותיות. והשני, ש-שכל אחד ואחד מישראל עובר בימי חייו את כל מב'(42) המסעות - הנה נשכיל להבין שכל אחד מאתנו מיום לידתו ועד פטירתו, שאז הוא מחזיר את נשמתו לבורא עולם, הרי הוא חי ונושם את כל מב'(42) האותיות של "אנא בכח", שהם בעצם מב'(42) המסעות של כל ימי חייו.

ואם כן, צריכים אנו להבין מה הקשר בין מב'(42) המסעות של כל אחד ואחד מאתנו, לבין מב'(42) המסעות שנסעו ישראל במדבר, בדרךם לארץ ישראל?

נראה לבאר ענין זה על-פי יסוד גדול שלמדנו מדברי ה"שפת אמת" (במדבר שנת תרנ"ה), שהעבודה של דור המדבר היתה לעשות הכנה לכל הדורות הבאים אחריהם.

וכפי דבריו הקדושים: "והנה, דור המדבר הוציאו מכח אל הפועל, והיו הכנה לכל דורות בני ישראל, ויצאו ללמד על הכלל כולו, וזהו שכתוב: 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', שהם היו ראש ראש לכל עדת בני ישראל ולכל הדורות נמשכו אחריהם...". וכן הוסיף עוד וכתב (פרשת פינחס, שנת תרנ"ב): "והנה, דור המדבר היו הכנה לתקן כל הקומה (של ישראל) לכל הדורות...".

ועתה, בא וראה מה שכתב ה"אור החיים" הקדוש בפסוק: "אלה מסעי בני ישראל" - שתכלית מסעות בני ישראל במדבר היתה להעלות את ניצוצי קדושה, שנפלו בתוך פוחות הטומאה, הנמצאים במדבר, שהם בבחינת נחש שרף ועקרב' (כפי שכתוב (דברים ח', טו): "המוליכך במדבר הגדל והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין

מִים"). וְלִכֵּן הָיוּ יִשְׂרָאֵל שׁוֹהֵימ בְּמָקוֹם אֶחָד זְמַן קֶצֶר, וּבְמָקוֹם הַשְּׁנַי זְמַן אָרוּךְ, הַכֹּל לְפִי הַצּוּרָךְ עַד שֶׁהַשְּׁלִימוֹ לְבַרֵּר אֶת נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "אֲכֵן יִתְבָּאֵר עַל-פִּי אֲנָשֵׁי אֲמַת, שֶׁהִלִּיכְת יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר הָיְתָה כְּדִי לְבַרֵּר נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה, שְׁאֵנִס אִישׁ הַבְּלִיעֵל (=הַס"מ) הַחֹנֶה בְּמִדְבַּר הַשׁוּמִם, שֶׁשֵּׁם קָנָה מְקוֹמוֹ נִחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב. וְדַרְכּוֹ שֶׁל עֵדֶת ה' (=בְּנֵי יִשְׂרָאֵל) הִיא לְהוֹצִיא בּוֹלְעוֹ (=נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה) מִפִּיּוֹ. וְהוּא הִטְעֵם לְכַךְ שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל חוֹנִים בְּמָקוֹם אֶחָד שָׁנָה וּבְמָקוֹם אֲחֵר י"ב שָׁעוֹת, שֶׁהוּא כְּפִי מָה שֶׁצָּרִיךְ כְּדִי לְבַרֵּר אֶת הַנִּיצוּצוֹת שֶׁיִּשְׁנֵם בְּמָקוֹם הַהוּא."

וּמוֹסִיף "אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוֹשׁ לְבָאֵר, כִּי בִירוּר זֶה לֹא הָיָה יָכוֹל לְהִיעָשׂוֹת, אֲלֵא רַק עַל-יְדֵי הַתְּחַבְּרוֹת שְׁלִימוֹת הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְהַתּוֹרָה - בְּרֵאשׁוֹת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. שְׁכֵן, הַתְּחַבְּרוֹת שֶׁל קְדוּשָׁה גְדוּלָה כְּזוֹ לֹא הָיְתָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, עַד שֶׁיִּצְאֻ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְקָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְעַל-יְדֵי הַתְּחַבְּרוֹת קְדוּשָׁה גְדוּלָה זֶה הִצְלִיחוּ לְהוֹצִיא אֶת נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה מִתּוֹךְ כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה שֶׁל הַמִּדְבָּר הַשׁוּמִם.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל "אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוֹשׁ: "וּבִירוּר זֶה - אֵין כַּח בְּעוֹלָם שֶׁיְכוּל עֲשׂוֹתוֹ, זוּלַת קְדוּשָׁה הַשְּׁלִימָה... (ו) קְדוּשָׁה הַשְּׁלִימָה הִיא הַשְּׂכִינָה וְיִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה... (ו) מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, בְּסוּד 'מֹשֶׁה עֲמוֹ' (יִשְׁעִיָה סג' יא), כִּי הוּא אֵילָן שֶׁמִּמֶּנּוּ נוֹצְצוּ נְשָׁמוֹת שְׁשִׁים רִיבּוּא שֶׁהָיוּ שָׁם, וְנִסְתָּעוּ בְּעֶזֶר אֱלֹהֵי... וְשִׁבְרוּ מִלְתַּעוֹת עַל, וּבִרְרוּ בִירוּר עֲצוּם."

מֵעֵתָה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת הַקֶּשֶׁר הַנִּפְלֵא בֵּין מ"ב הַמְּסַעוֹת בְּמִדְבַּר לְשֵׁם מ"ב אוֹתוֹת. שְׁכֵן, מֵאַחַר וּכְבָר לְמִדְּנוּ מִדְּבָרֵי ה' "אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוֹשׁ, כִּי עֲנִין הַמְּסַעוֹת הָיָה כְּדִי לְהַעֲלוֹת אֶת נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה שֶׁהָיוּ טְמוּנִים שָׁם. וְהָרִי כָּל הַעֲלָאוֹת נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה הֵן דּוֹקָא עַל-יְדֵי שֵׁם בֵּין מ"ב - לְכֵן סִבַּב הַקַּב"ה, שֶׁיִּסְעוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר מ"ב מְסַעוֹת, כִּנְגַד שֵׁם מ"ב. וּבְכָל מְקוֹם יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל רַק כְּפִי עֶרְךְ הַזְּמַן שֶׁהָיוּ צְרִיכִים לְתַקֵּן וּלְבַרֵּר נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה שֶׁהָיוּ שָׁם.

הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נָעִים לְהַבִּין בְּזֶה עִמָּךְ דְּבָרֵי הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ זִיע"א, שֶׁכִּמוֹ שְׁדוּר הַמִּדְבָּר עָבְרוּ מ"ב מְסַעוֹת בְּמִדְבָּר, כִּנְגַד שֵׁם בֵּין מ"ב אוֹתוֹת - כְּדִי לְבַרֵּר כָּל נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה מִתּוֹךְ כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה, וְלְהַעֲלוֹתָם אֶל הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי שֵׁם בֵּין מ"ב - כֶּךָ צָרִיךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְעַבּוֹר בֵּימֵי חַיָּו מ"ב מְסַעוֹת, כְּדִי לְהַכְנִיעַ בְּכָל מְקוֹם אֶת כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה, וּלְבַרֵּר מִשֵּׁם כָּל נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי שֵׁם בֵּין מ"ב. וְלָכֵן, סִבַּב הַקַּב"ה, מְסוּבָב כָּל הַסִּיבּוֹת, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְשִׁהוֹת בְּכָל מְקוֹם לְפִי עֶרְךְ הַזְּמַן הַנִּצְרָךְ כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת הַתִּיקוּן.

כְּאִשֶּׁר נִתְבַּוְּנָן, נִרְאָה, שֶׁיֵּשׁ בְּכָךְ חִיזוּק גְּדוֹל וְנִפְלֵא, שֶׁלֹּא יִפּוֹל הָאָדָם בְּרוּחוֹ, שְׁמָא לֹא יִצְלִיחַ לְהַשְׁלִים אֶת מִשְׁמֵתוֹ בַּקֹּדֶשׁ בְּמְסַעוֹת אֵלוֹ. שֶׁהָרִי, כְּפִי שֶׁלְמִדְּנוּ, דוֹר הַמִּדְבָּר כְּבָר סָלְלוּ אֶת הַדֶּרֶךְ לְכָל הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם. וְלָכֵן נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁמֵּאַחַר וְדוֹר הַמִּדְבָּר, בְּהַנְהַגַּת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, זָכוּ לְהַעֲלוֹת וּלְבַרֵּר אֶת נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה עַל-יְדֵי שֵׁם מ"ב, יוֹכֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתְּנוֹ לְזַכּוֹת וּלְהַצְלִיחַ גַּם בְּמִסַּע מ"ב מְסַעוֹתָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה. אַכִּי"ר!

"לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הֵיבָא מִפִּי יַעֲשֶׂה"

יְדוּעִים דְּבָרֵי הַחִיד"א, שֶׁמִּפְרֵשׁ בְּפִסּוּק בְּדָרְךְ רַמְזוֹ: "לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הֵיבָא מִפִּי יַעֲשֶׂה" - כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת כַּח הַדִּיבּוּר שְׁלוֹ, שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל, וְנִזְהָר מִדִּיבּוּרִים אֲסוּרִים וְכִיּוּצָא בְּזֶה, הָרִי הוּא זוֹכֵה שְׁיִתְקַיֵּם בּוֹ "כְּכֹל הֵיבָא מִפִּי יַעֲשֶׂה" - הַקַּב"ה יִשְׁמַע לְתַפִּילוֹתָיו וּלְבַקְשׁוֹתָיו, וְכֹל מָה שֶׁיִּבְקֶשׁ - הַקַּב"ה יַעֲשֶׂה.

סִפְר הַגְּרַב"צ פִּלְמוֹן זצ"ל: הִיתָה בְּנֵי בְּרַק מִשְׁפַּחָה שֶׁעָלוּ אֶרְצָה מִהוֹנְגְרִיָה, וְהָיוּ מְאֹד קְשׁוּרִים לְמֶרֶן "הַחֲזוֹן אִישׁ" זצ"ל. כָּל דְּבָרָיו הָיוּ אֲצֵלִם 'קֹדֶשׁ קְדוּשִׁים', וְכִמְעַט בְּכָל מַעֲשֵׂה הָיוּ מִתְיַעֲצִים עִמּוֹ, וּכְפִי שְׂאֵמֵר לָהֶם לַעֲשׂוֹת - כֶּךָ עָשׂוּ, לֹא זָזוּ מִדְּבָרָיו יָמִינוּ וּשְׂמָאל, וְקִיְמוּ אֶת כָּל דְּבָרָיו "בְּאֵשׁ וּבְמִים". פַּעַם אַחַת בְּיוֹם שִׁשִּׁי, סָמוּךְ לְכִנְיַסַּת הַשַּׁבָּת, הַתְּפוּצָץ בְּבִיתֶם הַצִּיּוֹר שֶׁל הַמִּים, וְכָל הַבֵּית הַתְּמַלֵּא בְּמִים. הַשְּׁעָה הִיתָה כְּבָר דְּחוּקָה, וְלֹא הָיָה אֲפָשָׁרִי בְּמִצִּיאוֹת לְקוֹרֵא לְאִינְסְטִלְטוֹר לְפָנַי הַדְּלֶקֶת נְרוֹת. הִיְהוּדִי בַּעַל הַבֵּית לֹא יָדַע מָה לַעֲשׂוֹת... לֹא הִיתָה לוֹ שׁוּם אֲפָשָׁרוֹת לְסַגּוֹר אֶת הַבְּרִז שֶׁל הַמִּים, וּמִרְגַע לְרִגַע הַבֵּית הַתְּמַלֵּא בְּעוֹד וְעוֹד מִים, עַד כִּי בָאוּ מִים עַד נֶפֶשׁ. עוֹד מְעַט כְּבָר צָרִיךְ לְהַדְלִיק נְרוֹת שַׁבָּת, וּבְמִצָּב כְּזֶה אִי-אֲפָשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּלוּם.

כְּשֶׁרָאָה אֶת חוֹמֵרֵת הַמִּצָּב, רָץ מִיד בְּבִהְלָה אֶל הַחֲזוֹן אִישׁ, בְּבִיטְחוֹן שֶׁהוּא בּוֹדָאֵי יָדַע אֵיךְ לְהוֹשִׁיעוֹ. הִגִּיעַ לְבֵית, נִכְנָס אֶל חֲדָרוֹ בְּמַהֲרָת, וְהַתְּחִיל לְבַכּוֹת עַל הַצָּרָה שֶׁל צִיּוֹר הַמִּים שֶׁהַתְּפוּצָץ לָהֶם בְּתוֹךְ הַבֵּית, כְּשֶׁהוּא מְחַפֵּה לְתִשׁוּבָתוֹ שֶׁל הַחֲזוֹן אִישׁ שֶׁתּוֹשִׁיעוֹ. הַחֲזוֹן אִישׁ שָׁמַע אֶת הַסִּפּוּר, וְהִבִּין שֶׁגַם לוֹ אֵין מָה לַעֲשׂוֹת בְּשַׁעָה כְּזוֹ, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: "מָה אַתָּה רוֹצֵה שְׂאֵנִי אַעֲשֶׂה?". הִיְהוּדִי הִשִּׁיב לוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְבִיטְחוֹן: "אֲנִי רוֹצֵה שֶׁהָרֵב יִגִּיד שֶׁהַמִּים יִפְסִיקוּ לָזָרוּם בְּצִיּוֹר". הַחֲזוֹן אִישׁ עָשָׂה כְּמִבְּקָשׁוֹ, וְאָמַר: "אֲנִי אוֹמֵר שֶׁהַמִּים יִפְסִיקוּ לָזָרוּם בְּצִיּוֹר". הִיְהוּדִי חָזַר לְבֵית, וּדְבָרָיו שֶׁל הַחֲזוֹן אִישׁ אֲכֵן הַתְּמַמְשׁוֹ - הַמִּים הַפְּסִיקוּ לָזָרוּם בְּצִיּוֹר. בְּמַהֲרָת הוֹצִיאוּ בְּנֵי הַבֵּית אֶת כָּל הַמִּים שֶׁהָיוּ בְּבֵית, וְהַתְּכַוְּנוּ לְקִרְאֵת שַׁבָּת הַמְּלָכָה בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב, וְהוֹדוּ לַה' יִתְבָּרַךְ עַל הַנֶּס הַגְּדוֹל שֶׁקָּרָה לָהֶם. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת חָזַר שׁוֹב הִיְהוּדִי אֶל הַחֲזוֹן אִישׁ,

וְסִפֵּר שֶׁבְּאֲמַת הַמִּים הַפְּסִיקוּ לָזָרוּם בְּצִיּוֹר בְּיוֹם שִׁשִּׁי. אֲלֵא, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁהַפְּסִיקוּ הַמִּים לָזָרוּם, שׁוֹב לֹא הָיוּ לָהֶם מִים בְּכָל הַבֵּית, כִּי הַמִּים בְּבֵית הִגִּיעוּ דְרָךְ הַצִּיּוֹר הַזֶּה. הַחֲזוֹן אִישׁ שָׂאֵלוֹ: "וּמָה אַתָּה רוֹצֵה שְׂאֵנִי אַעֲשֶׂה?". וְהִיְהוּדִי מִשִּׁיב בְּאוֹתָהּ תַּמִּימוֹת וְאִמּוּנָה: "אֲנִי רוֹצֵה שֶׁהָרֵב יִגִּיד שֶׁהַמִּים יִתְחִילוּ לָזָרוּם בְּצִיּוֹר". הַחֲזוֹן אִישׁ עָשָׂה כְּדְּבָרָיו, וְאָמַר, שֶׁהַמִּים יִתְחִילוּ לָזָרוּם בְּצִיּוֹר. וְכֶךָ הָיָה. בְּאוֹתוֹ רִגַע שׁוֹב חָזְרוּ הַמִּים לְצִיּוֹר, וּמִיד הִבִּיאוּ אִינְסְטִלְטוֹר שֶׁתַּקֵּן אֶת הַנְּזִילָה...".

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

כניסת השבת: 19:19

inei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן"

על פרשת "מסעי", העוסקת ב-מ"ב (=42) המסעות שנסעו ישראל במדבר, כותב ה'עבודת ישראל' (המגיד מקוזניץ זיע"א): "פרשה זאת נקראת תמיד (בימי) **בין המצרים**, שהם נחשבים כ"א (=21) ימים... (ובימים אלו יש) כ"א יום ו-כ"א לילות, (שהם) (ביחד) מ"ב (=42) - כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור **בין המצרים**... (כדי) לתקן הכל, ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא (=גורם) להיות עצוב ונאנח על חרבן הבית, עם כל זאת, יש לחזק את עצמו ולטהר (את) לבבו, ולעבוד (את) ה' בתורה ותפילה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות".

והנה, על ג' השבועות של "**בין המצרים**", שהם כאמור כא' (=21) ימים, שואלים חכמי ישראל: הרי, כאשר נספור את הימים הללו, מ-יז' בתמוז ועד ט' באב, נראה, שבשלושת השבועות הללו יש כב' (=22) ימים, ולא כא' (=21) ימים. אם כן, כאשר חז"ל עוסקים בימים אלו של "**בין המצרים**", מדוע הם מציינים שימים אלו הם כא' (=21) ימים בלבד?

(להלן מקומות שבהם חז"ל מציינים בשלושת השבועות של "**בין המצרים**" הם כא' (=21) ימים בלבד: ב"שער הפונות" לרבנו האריז"ל, שם הוא כותב: "ענין **בין המצרים** והם כ"א ימים שבין יז' תמוז עד תשעה באב". וכן כותב ה'מגלה עמוקות' (ואתחנן אופן קו'): "ולא נתנה לו, רק כ"א יום **בין המצרים**". וכן רש"י כותב על דברי ירמיהו (א, יא): "ויהי דבר ה' אלי לאמר מה אתה ראה ירמיהו? ואמר מקל שקד אני ראה. השקד הנה הוא משעת חניטתו עד גמר בישולו **עשרים ואחד יום**, כמנין הימים שבין שבעה-עשר בתמוז שבו הובקעה העיר לתשעה באב שבו נשרף הבית". הרי לנו דברים מפורשים, שימי "**בין המצרים**" נחשבים כא' (=21) ימים, והרי לפי הספירה כאמור יש כב' (=22) ימים...).

ויש לומר, שהטעם הוא שתשעה באב עצמו אינו נכלל בימים של "**בין המצרים**", שהרי הוא נקרא "**מועד**", כמבואר בשלחן ערוך (או"ח ס' תקנ"ב סי"ב): "אין אומרים תחינה(תחננו) ערב תשעה באב במנחה, משום דאקרי(=שנקרא) (תשעה באב) '**מועד**'. וכן מבואר עוד שם (סימן תקנ"ט): "אין אומרים תחננו בתשעה באב, ואין נופלים על פניהם, משום דמקרי '**מועד**' (כמו שכתוב באיכה (ט, טו): "קרא עלי **מועד**").

וראוי להביא את דברי ה'אמרי יוסף' (מסעי, דף פה), הכותב: "נתתי אל לבי לחקור בענין הזמן שיש מ-י"ז בתמוז עד ראש השנה, והנה הם ע"ב (=72) ימים, כמנין חסד".

וצריך להבין מה הענין של ע"ב מ-יז' בתמוז עד ראש השנה, שהם כמנין חסד (=72)? בעל ה'בני יששכר' כותב בספרו "אגרא דכלה" (מטות), ש-ע"ב (=72) ימים אלו הם כמנין חסד, כיון שהקב"ה הקדים את מידת ה**חסד** לפני ה**דין** השולט בראש השנה (שאז הקב"ה יושב על כסא המשפט).

וכפי דבריו הקדושים: "הנה, מ-י"ז בתמוז עד ראש השנה הם ע"ב (=72) ימים, מנין חסד (=72), הקודם ל**דין** בראש השנה, אזי מלך במשפט יעמיד ארץ, אשר זה בחינת קדימת מידת ה**רחמים** למידת ה**דין**, קודם הבריאה בראש השנה. והנה, אלו הימים ימי חסד, אך כ"ב ימים מהם הם חסדים מכוסים, ששפך חמתו על עצים ואבנים, בכדי להציל את ישראל. והנה, זה חסד גדול, רק שהוא (מכוסה), ונראה שהוא **דין**".

ביאור דבריו הקדושים הוא על-פי מה שכתוב בפרשת בראשית: "בראשית ברא **אלהים** את השמים ואת הארץ", ופרש רש"י זצ"ל: "ברא **אלהים** מידת ה**דין**, ולא אמר ברא י-ה-ו-ה מידת ה**רחמים**, (כיון) שבתחילה עלה במחשבה (של הקב"ה) לברואותו(את העולם) במידת ה**דין**, וראה שאין העולם מתקיים (כך), והקדים מידת ה**רחמים** למידת ה**דין**, והיגו (וזהו מה שכתוב בהמשך התורה): 'ביום עשות י-ה-ו-ה מידת ה**רחמים** **אלהים** מידת ה**דין**) ארץ ושמים' - שהקדים מידת ה**רחמים** למידת ה**דין**".

על-כן, כמו שהקדים הוא יתברך בבריאת העולם את מידת ה**רחמים** למידת ה**דין**, כך בכל ראש השנה, ביום

שנברא בו העולם, כאשר הקב"ה מחדש את הבריאה, הוא מקדים את ע"ב ימי **החסד** לפני **הדין** השולט בראש השנה.

אלא, שה"אגרא דכלה" מוסיף גם לישוב לנו פליאה גדולה: וכי איך אפשר לומר, שכל ע"ב הימים שלפני ראש השנה הם ימים של **חסד**? הלא בתוכם כלולים גם ימי "**בין המצרים**", שהם ימי **דין** (שהרי נחרבו בהם שני בתי המקדש).

אלא, הוא מישב ענין זה ואומר, שגם ימים אלו של "**בין המצרים**" הם ימים של **חסד**, שהרי בכות חרפן בית המקדש נצלו בני ישראל מפליה, כפי שמצינו במדרש איכה רבה (ד', יד), שבחרפן בית המקדש שפך הקב"ה את חמתו על העצים ועל האבנים, ולא על ישראל, והציל בכך את ישראל מפליה.

ומוסיף הרה"ק פינחס פרידמן, שהנה, בספרים הקדושים מבואר, כי תמוז הוא נוטריקון זמני תשובה מממשמים ובאים, וכן זריזים מקדימים ועושים תשובה.

וכל זאת כדי ללמדנו, שהן אמת שחדש אלול נקבע לתשובה. אולם, החכם – עיניו בראשו, שכן, צריך הוא להקדים תשובה כבר מחדש תמוז ואב, שבהם חרבו שני בתי המקדש. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת"

בדרך רמז עורר הרב הקדוש רבי משה אליקים בריעה מקוז'ניץ: "חרדה" אותיות "החדר". "ויסעו מחרדה" – על האדם להרחיק עצמו ולהמנע מלהתפלל ביחידות בתוך "החדר", אלא "ויחנו במקהלת", תחת זאת עליו להקפיד להתפלל תמיד "במקהלת" (=בצבור וברב עם). (ע"פ וכל המאמינים)

"ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת"

כך באר רבי יוסף ישראל דייטש אב"ד באלאשא יארמאט את הכתוב: "ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת", בעת ששרוי האדם בצרה, הוא מכוון את לבו לאלוקיו בתפלה שיושיעו מצרתו. אולם לאחר שעוברת הצרה מעליו ושב הוא אל השגרה המברכת, עלול הוא לשכח את בוראו. על כן מזהירו הפתוב: "ויסעו **מחרדה**", כאשר נוסעת ועוברת מעליך **החרדה והצרה** שהיית שרוי בה, עליך לזכור "ויחנו **במקהלת**", צריכים להודות ולברך לה' יתברך **"במקהלת"** – ברב עם ב"ברכת הגומל". (ע"פ וכל המאמינים)

הכח של הצניעות

היה זה בליל יום חמישי. נזקקתי לצורך הכנת צורפי השבת לתבנית ביצים. בתי הגדולה התנדבה ללכת למכירה של ביצים באחד מבתי המושב, ויצאה לדרך. אנו מתגוררים במושב תפרח, אשר בו בדרך כלל מאופיינות שעות הערב בזרם דליל של הולכים ושבים, החולפים ברחוב.

השעה היתה בסביבות תשע בערב. היא יצאה מפתח הבית, ואז הבחינה בגבר זר ההולך ברחוב. רגש הצניעות הטבעי שבה מנע ממנה לצאת לרחוב, והיא המתינה שהאיש יעבור, ואז תצא היא לדרך.

ברגעים שהמתינה בפתח הבנין, דגדג בקצה אפה ריח קל של שריפה, שהלך והפך מוחשי יותר ויותר. בתי נסתה לתור אחר מקור הריח, והגיעה למסקנה מהירה שהריח החרוף יוצא מחלון חדר הילדים שלנו, הסמוך לפתח הבנין.

היא מהרה לחזור לאחוריה, והגיחה אל הבית כרוח סערה. היא רצה כאחוזות תזוזית אל חדר הילדים, ולא האמינה למראה עיניה. בני הקטן ישן במיטתו, כשהוא מכוסה עד ראשו בשמיכה. לרגלי המטה היה מונח תנור הסקה לחימום החדר, השמיכה של הילד גלשה לעבר התנור, וקצה השמיכה החל להתלקח ולבעור.

הילד גם את שנתו העמוקה, ולא חש כלל בסכנה המוחשית ההולכת וקרבה אליו בצעדי צהוב ופתום זוהרים ומרקדים. התרחיש ארע בשקט מופתי, ללא כל קול או סימן התראה. אני הייתי עסוקה בחדר מרוחק, ולא היה באזור שום מבוגר שיכול היה לשים לב לעומד להתרחש. בתי הועיקה אותי אל החדר, וברעד בלתי נשלט תפסנו יחד את השמיכה, ובזהירות מירבית הוצאנו אותה מן הבית וכפינו את הלהבות הבעורות...

הילד שלנו נצל בנס, את זאת ראינו בחוש. ויתכן שניתן לנעוץ את הזכות ברגש הצניעות שהוביל את ילדתנו היקרה להמתין מעט בפתח הבנין לפני צאתה החוצה.

עד היום אנו שומרים את השמיכה למזכרת נצח למאורע, שנחקק עמוק במשפחתנו, והיא מכונה בפינו "שמיכת הנס...!". (הפרטים שמורים במערכת)

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

בס"ד

כניסת השבת: 19:19

bnei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אני הצתי אש בציון... ואני עתיד לבנותה באש"

בימים אלו, הנקראים "ימי בין המצרים", אנו מתאבלים על חרבן שני בתי המקדש – הראשון והשני. אולם, אנו גם מקוים ומשתוקקים, בכל לבבנו ונפשנו, שנוזפה כבר לבנין בית המקדש השלישי במלוא הודו ותפארתו, בקרוב, ועל-כך אנו מתפללים בכל יום: "יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך..."

לכן, ראיתי לנכון להביא בדרך זה דברי חיזוק ועידוד, שהקב"ה לא שכח את בניו, ובודאי יגאלנו מהרה, ועוד מעט ירד בית המקדש השלישי של אש, מן השמים בנוי ומשוכלל, כדברי רש"י בגמרא (שבועות טו'): "מקדש העתיד שאנו מצפים (לו), בנוי ומשוכלל... יגלה ויבוא משמים, שנאמר (שמות טו', יז): 'מקדש אדני פוננו ידיר'."

על הכתוב בתורה (שמות כב, ה'): "כי תצא אש ומצאה קצים", כתוב בגמרא (בבא קמא ס'): "כי תצא אש ומצאה קצים, 'תצא' – מעצמה. 'שלים ישלם המבעיר את הבערה' – אמר הקדוש ברוך הוא: עלי לשלם את הבערה שהבערתי. אני הצתי אש בציון, שנאמר (איכה ד'): 'יציאת אש בציון ותאכל יסודתיה'. ואני עתיד לבנותה באש, שנאמר (זכריה ב'): 'ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב, ולכבוד אהיה בתוכה'."

וצריכים אנו להבין עמק ענין זה. שהרי, מה שנחרב בית המקדש היה מחמת שחטאו ישראל, ועזבו את תורת ה'. אם כך, מדוע צריך הקב"ה לשלם את הבערה (=את הנזק)? הרי האשמה היא על ישראל שחטאו... ה"חתם סופר" כותב בספרו "תורת משה", שאמנם הקב"ה נתן לנו עצה נפלאה כיצד להילחם ביצר הרע, כמבואר בגמרא (קידושין ל, ע"ב): "כך הקב"ה אמר... לישראל: בני, בראתי יצר רע, ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה – אין אתם נמסרים בידו."

אולם, למרות זאת, גם לאחר שקבלו וקימו ישראל את התורה הקדושה, נשארו עדין "ניצוצי" יצר הרע, הנצרכים לקיום המין ולקיום העולם, כמבואר בגמרא (יומא סט'), שלאחר שהצליחו עזרא הסופר וחכמי הדור לבטל את היצר של עבודה זרה, אמרו: מאחר ועתה היא שעת רצון טוב, נבקש רחמים לבטל גם את יצר הרע של הבעירה (=העריות). התפללו עזרא וחכמי הדור, ואמנם נמסר בידיהם יצר הרע של הבעירה. אולם לאחר שנמסר להם, אמר להם יצר הבעירה: דעו לכם, שאם אתם הורגים אותי, יכלה העולם. שהרי, לא תהיה תאוה, וממילא לא יהיה פריה ורביה.

כדי לבדוק אם דבריו נכונים, לקחו החכמים את יצר הבעירה ותבשוהו שלשה ימים. לאחר מכן, חפשו בכל ארץ ישראל ביצה שנולדה באותו יום ולא מצאו. נמצא מזה, שאי-אפשר להמשיך את קיום המין בעולם, ללא "ניצוצי" יצר הרע (=יצר התאוה).

ומעתה יש לומר, שעל-ידי שהשאיר הקב"ה ניצוצי אש של יצר הרע, זה מה שגרם לישראל לחטוא. על-כן, מאחר והוא יתברך גרם כפיכול שישראל יחטאו, ועל-ידי זה יחרב בית המקדש, לכן מוטל על הקב"ה לשלם את הנזק של חרבן הבית, ולבנות את בית המקדש שהחריב. וכפי דבריו הקדושים של ה"חתם סופר": "ועל-ידי מקצת שאור זה של יצר הרע, שנשא אצל ישראל גם לאחר מתן תורה, נחמצו (=נפלו) בני ישראל, ולא עמדו על נפשם וחטאו בעגל, ועבירה גוררת עבירה, וחטאו עוד, פעם אחר פעם על-ידי שאור שבועסה, וגרמו על-ידי חטאתם שנחרב בית המקדש על-ידי ניצוצי אש היצר הרע". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"

על הכתוב, "אלה מסעי בני ישראל", כותב ה"פסא רחמים": ידוע מה שאמרו חז"ל, שגלות מכפרת על עונות.

ולכן, יש לומר, שהמסעות של ישראל במדבר, היו כדי לכפר על **עונותיהם**, שנשארו להם מארץ מצרים. ומוסיף ה"נחל קדומים", ש"אלה מסעי בני ישראל" הם ראשי תיבות של **אדום מדי בבל יון**, ארבעת הגלויות שעתידים ישראל לעבור עד ביאת גואל צדק.

וצריך לדעת, שגם בגלות הפרטית, כאשר האדם מקבל עליו גלות, והוא מכתת רגליו ממקום למקום, מכפרת לו הגלות על **עונותיו**. וראוי לציין, שהגלות מכפרת רק אם יש לו **עונות**, שהם נסתרים ממנו, או **עונות** שהם ספק, ואינם ניכרים. אבל, על עונות הידועים לו, צריך וידוי, תענית ותשובה. וזהו שכתוב: "אלה מסעי". "אלה" – ראשי תיבות "הנסתרת לה' אלהינו". "מסעי" ראשי תיבות: **יסורים מכפרים עונות ספק**.

דבר אחר: "אלה מסעי בני ישראל" – אומר "כסא רחמים": צריך כל אדם לקבל את **היסורים** הבאים עליו באהבה. שכן, אלו **ייסורים** שמביא עליו הקב"ה, כדי לזככו ולטהרו **מעונותיו**. והם ייסורים של **אהבה** של אב המוכיח את בנו, כפי שכתוב: "כי את אשר **יאהב** ה' **יוכיח**, וכאב את בן ירצה".

על-כן, לעולם אל יבעט האדם ב**ייסורים**, אלא יקבל אותם **באהבה**, כמו רבי אלעזר ברבי שמעון, שהיה מקבל את **הייסורים** באהבה, ואומר להם: "בואו אחי ורעי" – מפאן, שקרא ל**ייסורים** "אחים ורעים" (בבא מציעא פד). ואמרו חז"ל בגמרא: מי שעברו עליו ארבעים יום בלי **ייסורין** – קבל כבר את שכרו בעולם הזה.

ואיך ידע האדם, אם **הייסורים** הבאים עליו אלו ייסורים של **אהבה**?

אומר על-כך ה"כסא רחמים", שכל **ייסורים** שאין בהם ביטול תורה ותפילה לאדם, אלו **ייסורים** של **אהבה**. וכן, אם מפתו וחבורתו הם במקום נסתר בגופו, גם אלו **ייסורים** של **אהבה** – כמו שאוהב מוכיח את חברו בסתר. וזהו שכתוב: "אלה", ראשי תיבות "הנסתרת לה' אלהינו" – המכות הנסתרות הם מה' אלהינו, אבינו, אב הרחמן. "ויסעו מהר שפר, ויחנו בחרדה" (לג' כד)

אמרו חז"ל: לעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם אבינו: בנך חטאו לי, ואברהם יענה לו: רבוננו של עולם, ימחו (=יאבדו) על קדושת שמך. אמר הקב"ה: אפנה ליעקב, שהיה לו צער של גידול בנים, אולי הוא יסגור על בניו. אמר הקב"ה ליעקב: בנך חטאו. אומר לו יעקב: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך...

פונה הקב"ה ליעקב, ואומר לו: בנך חטאו לי. אמר לפניו יצחק: רבוננו של עולם, בני הם ולא בנך? הרי בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם "בני בכורי", עכשיו אתה אומר בני ולא בנך! ועוד, כמה חטאו ישראל? הרי שנותיו של אדם שבעים שנה, הורד מהם עשרים שנה, שבהם אין הם ברי-עונשין נשארו חמישים. הורד עשרים וחמש שנה של הלילות בהם הם ישנים, נשארו עשרים וחמש שנה. הורד מהם שנים עשר וחצי שנים של תפילה ואכילה ובית הכסא – נשארו מפל שנות חיי האדם רק שנים עשר וחצי שנים שבהם הוא פנוי. ועכשיו, אם אתה, רבוננו של עולם סובל את השנים הללו שנותרו, מה טוב? – ואם לא "פלגא עלי ופלגא עליך" (=חצי עלי וחצי עליך). וכי כלם יהיו עלי?

פתחו ואמרו ישראל: כי אתה אבינו. כלומר, יצחק אבינו הוא שימסור את נפשו על כלל ישראל מבין כל האבות. וזהו סוד הכתוב "ויסעו מהר", כלומר נסעו והלכו פמליא של מעלה מדברי אברהם – שנקרא "הר", כמו שכתוב (חולין צא, עב): "לא כאברהם, שקראו הר" – ואף נסעו מדבריו של יעקב, שנקרא "שפר", כמובא במסכת בבא מציעא פד: "שופריה דיעקב..." – "ויחנו בחרדה" – נתקבלו דבריו של יצחק, שנקרא "חרדה", כמו שכתוב (בראשית כו, לג): "ויחרד יצחק חרדה גדלה..." (ע"פ הגה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב)

"כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון"

בתו של ה"חכם צבי" (הגאון רבי צבי בן יעקב אשכנזי) נודעה מנעוריה בנדיבות לבה המופלג, ובגידה הפתוחה לקראת כל עני ואביון.

פעם נזדמנו לביתה שני עניים בעת ובעונה אחת, ולצעה הרב לא היו בבית מעות די צרכיהם של שני העניים. מה עשתה? נטלה כף של כסף, ושברה אותה לשנים, והושיטה את הידית לעני אחד, ואת קצה הכף לעני השני. כששמע ה"חכם צבי" על מעשה בתו, שבח אותה על-כך שלא הוציאה מביתה ריקם את שני העניים, ובין השאר קרא עליה את הכתוב ב"אשת חיל", שבסוף ספר משלי: "כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון..."

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "וַיִּשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו לְעֵינֵי כָּל חַי לְאֹמֵר. הֵן גְּאֻלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרֵית כְּרֵאשִׁית"

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 19:19

inei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֻעַ: מִטּוֹת-מִסְעֵי

ר"ת 21:15 יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:32

עֲרֵשׁ"ק א' מִנְחָם-אֵב תִּשְׁע"ח (13.7.18)

הַפְּטָרָה: "שְׁמְעוּ דְבַר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה... כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה כְּנָעַן וְהַקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מְקֻלָּט

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרֻשַׁת "מִסְעֵי": "כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן אֶרְצָה כְּנָעַן וְהַקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מְקֻלָּט", כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ תְּנַחֲוּמָא (מסעי י"א): "זֶה שְׁאוּמֵר הַכְּתוּב: 'טוֹב וַיֵּשֶׁר ה' עַל פֶּן יוֹרֵה חֲטָאִים בְּדֶרֶךְ'... אָמַר דָּוִד (הַמְּלֹךְ): רִיבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵילּוּלֵי רַחֲמֵיךָ שֶׁקָּדְמוּ לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן – לֹא הָיָה לוֹ עֲמִידָה. שְׁ(הָרִי) אָמַרְתָּ לִּיה 'כִּי בַיּוֹם אֶכְלֶךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת' (בראשית ב'), וְלֹא עָשִׂיתָ לוֹ כֵּן. אֲלֹא הוֹצֵאתָ אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֶן, וַחֲיָה תִשַׁע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְאַחֵר-כֵּךְ מָת. וּמָה עָשִׂיתָ לוֹ? גִּרְשָׁתָּ אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (שם): 'וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם'. וְלָמָּה נִתְגַּרַשׁ? עַל שֶׁהִבִּיא מִיָּתֶה עַל הַדּוֹרוֹת, וְהָיָה צָרִיךְ לְמוֹת מִיָּד. אֲלֹא שֶׁרַחֲמָתָ עָלָיו, וַיִּגְרַשְׁתָּו כְּדֶרֶךְ הַרוֹצֵחַ חֲבָרוֹ בְּשִׁגְגָה, שֶׁגוּלָה מִמְּקוֹמוֹ וַיּוֹשֵׁב בְּעָרֵי מְקֻלָּט".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ בְּאֵמַת לֹא מָת אָדָם הָרֵאשׁוֹן בַּיּוֹם אוֹכְלוֹ מֵעֵץ הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁגָּזַר הַקַּב"ה: "כִּי בַיּוֹם אֶכְלֶךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת". וְכֵן, כִּי צָדַד מִתְקַשֵּׁר מִדְרָשׁ זֶה לְפִרְשַׁתְנוּ?

נִקְדִּים לְבָאֵר אֶת מָה שֶׁהִקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים, מִדּוּעַ מִכָּל הָעוֹנָשִׁים נִעְנַשׁ אָדָם הָרֵאשׁוֹן דּוֹקָא בְּעוֹנֵשׁ הַמֶּר הַזֶּה שֶׁל "מוֹת תָּמוּת"? וְעוֹד צָרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר, מִדּוּעַ הוֹסִיף הַקַּב"ה עַל הָאָדָם בְּנוֹסֵף עַל עוֹנֵשׁ הַמִּיתָה, גַּם אֶת עוֹנֵשׁ עֲמֵל הַפְּרֻנְסָה, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְעִמּוּל עַל פְּרֻנְסָתוֹ בְּזִיעַת אֶפְיוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְלֹאָדָם אָמַר כִּי שְׁמַעַתָּ לְקוֹל אֲשֶׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן הָעֵץ... אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעֹבוּרְךָ... וְקוֹץ וְדַרְדַּר תִּצְמִיחַ לָךְ... בְּזִיעַת אֶפְיוֹ תֹאכַל לֶחֶם".

(וְהָרִי כִּלְל גְּדוֹל הוּא בְּכָל הַתּוֹרָה: "אֵין עוֹנָשִׁין, אֲלֹא אִם בֶּן מִזְהִירִין". וּמִפִּינֵן שְׁלֹא מְצִינּוּ שֶׁהַקַּב"ה הִזְהִיר אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְעִמּוּל עַל פְּרֻנְסָתוֹ בְּזִיעַת אֶפְיוֹ, מִדּוּעַ הָעֵנִישׁוּ בְּעוֹנֵשׁ זֶה?)

וַיֵּשׁ לֹמֵר כָּאֵן מָה שֶׁהִבִּיא הַתְּרָגוּם יוֹנָתָן עַל הַכְּתוּב: "וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיִּנְחָהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעִבְדָּה וּלְשִׁמְרָה". וּפִרְשׁ הַתְּרָגוּם יוֹנָתָן "לְעִבְדָּה וּלְשִׁמְרָה – לְמַהוּי פְּלַח אוֹרִיתָא וּלְמַנְטֵר פְּקוּדָהָא (=שֶׁיַּעֲבֹד הָאָדָם אֶת ה' בְּעֵסֶק הַתּוֹרָה, וַיִּשְׁמֹר מִצְוֹתָיו). וּמִקּוֹר הַדְּבַר בְּסִפְרֵי (פִּרְשַׁת עֵקֶב פִּסְקָא מֵא): "לְעִבְדָּה זֶה תְּלַמּוּד, וּלְשִׁמְרָה אֵלוֹ מִצְוֹת".

וְכֵן הִזְהִר הַקְּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית כ"ז) מִפְּרֻשׁ: "לְעִבְדָּה בְּפִקּוּדֵי דְעֵשָׂה, וּלְשִׁמְרָה בְּפִקּוּדֵי דְלֵא תַעֲשֵׂה" (=לְעִבְדָּה בְּמִצְוֹת "עֵשָׂה", וּלְשִׁמְרָה בְּמִצְוֹת "לֵא תַעֲשֵׂה").

וְצָרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר, מָה רָאוּ חוֹז"ל לְפָרֵשׁ כֵּכָה אֶת הַכְּתוּב "לְעִבְדָּה וּלְשִׁמְרָה" בְּצוּרָה רֹחֲנִית, וְלֹא פָּרְשׁוּ אֶת הַדְּבָרִים כְּפִשּׁוּטֵם, שֶׁהַקַּב"ה הֵנִיחַ אֶת הָאָדָם בְּגֵן עֵדֶן לְעוֹבְדוֹ וּלְשׁוּמְרוֹ בְּחִרְיָשָׁה, בְּזִרְעָה וּבְקִצִּיר.

אֶךְ הַבִּיאוֹר הוּא, עַל-פִּי הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, כִּי טָרַם שֶׁחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעֵץ הַדַּעַת, לֹא הָיָה צָרִיךְ לְעִבּוֹד אֶת הָאָרֶץ בְּצוּרָה גִּשְׁמִית. שְׁכֵן, מִחֲמַת גְּדוּלְתוֹ וְהִשְׁגָּתוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּעִבּוֹדָתָהּ ה' הִיָּתֵה פְּרֻנְסָתוֹ בְּשַׁפְּעַ, וְלֹא הִצְטָרֵךְ הוּא לְטְרוּחַ – לְחָרוֹשׁ, לְזֵרוּעַ וְכו' – וְכָל הָעֲצִים וְתִבּוּאוֹת הַשָּׂדֶה צָמְחוּ לְבֵד, בְּלֵי שׁוּם קוֹצִים וְדַרְדְּרִים.

אוּלָּם, לְאַחַר חֲטָא עֵץ הַדַּעַת נִתְקַלְלָה הָאֲדָמָה, וּנְפִלָה מִקְּדוּשָׁתָהּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעֹבוּרְךָ...". עַל-כֵּן, בְּמִקּוֹם לְהוֹצִיא אֶת תְּבוּאוֹת הָאָרֶץ, הִצְמִיחָה "קוֹץ וְדַרְדַּר...". וְלָכֵן אָמַר הַקַּב"ה לְאָדָם: "בְּזִיעַת אֶפְיוֹ תֹאכַל לֶחֶם" – שְׁמַעַתָּה יִצְטָרֵךְ לְעִמּוּל וּלְטְרוּחַ בְּעִבּוֹדָתָהּ הָאֲדָמָה, כְּדִי שֶׁהָאָרֶץ תּוֹצִיא אֶת תְּבוּאוֹתָהּ.

וְלָכֵן מְפָרְשִׁים חוֹז"ל אֶת הַכְּתוּב "לְעִבְדָּה וּלְשִׁמְרָה", בְּצוּרָה רֹחֲנִית. שְׁהָרִי, לְפָנֵי הַחֲטָא לֹא הָיָה צָרִיךְ הָאָדָם כִּלְל לְעִבּוֹד עֲבוּדָה גִּשְׁמִית.

וְהֵנָּה, עַל הַכְּתוּב "וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאֲדָמָה", פִּרְשׁ רַש"י: "צָבַר עֶפְרוֹ מִכָּל הָאֲדָמָה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, שֶׁכָּל מְקוֹם שִׁמּוֹת שָׁם תֵּהָא קוּלְטָתוֹ לְקַבּוּרָה".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין: הֲלֹא אִם לֹא הָיָה חוֹטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, לֹא הָיָה מָת כִּלְל. אִם כֵּן, מִדּוּעַ צָבַר הַקַּב"ה עֶפְר מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָאָרֶץ כְּדִי לְבְרוֹא אֶת גּוֹף הָאָדָם, כְּדִי שֶׁתֵּהָא הָאֲדָמָה "קוּלְטָתוֹ לְקַבּוּרָה"?

נִקְדִים לְהֵבִיא מֶה שֶׁשָּׂנִינוּ בַגְמָרָא (מכות כג'): "דַּרְשׁ רַבִּי שְׁמֵלָאִי: שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת נִאֲמְרוּ לְךָ לְמֹשֶׁה. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁן (=שס"ה) "**לְאִוִּין**" כַּמְנִין יְמוֹת הַחֲמָה (כַּנְגֵד שס"ה הַגִּידִים שֶׁל הָאָדָם), וּמֵאוֹתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה (=רמ"ח) "**עֵשָׂה**", כַּנְגֵד אֵיבְרִיו שֶׁל אָדָם."

מְבוֹאָר מִכָּאן, שֶׁהַקַּב"ה נָתַן לְאָדָם, בְּרוּב רַחֲמָיו וְחֲסִדָּיו, רַמ"ח מִצְוֹת "**עֵשָׂה**" וּשס"ה מִצְוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**", כְּדִי שְׂיֻכַּל לְקַדֵּשׁ אֶת כָּל אֵיבְרִיו וְגִידָיו, וְלְהַתְעַלּוֹת עוֹד מַעְלָה מַעְלָה בְּעִבּוּדַת ה'.

אוֹלָם, לְאַחַר שֶׁחָטָא הָאָדָם, וְאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת, נִכְנָסָה בּוֹ **זוהמת הנחש**. עַל-כֵּן, צָרִיךְ עֵתָה הָאָדָם לְקַיֵּם אֶת תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת, כְּדִי לְהִסִּיר אֶת אוֹתָהּ **זוהמה** שֶׁנִּכְנָסָה בְּתוֹכּוֹ. וּכְפִי שֶׁמְבוֹאָר בְּ"שְׁעָרֵי קְדוּשָׁה" לְהִרְהֵ"ק רַבִּי תִיִּים וְיִטְאֵל זצ"ל, בְּשֵׁם רַבּוֹ הָאֲרִיז"ל הַקְּדוֹשׁ: "וְדַע, כִּי אַחַר שֶׁחָטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן, וְאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, חוּבְרוּ נַפְשׁוֹ וְגוּפוֹ גַם הֵם כָּל אֶחָד מִטוֹב וּמְרַע, וְזֶהוּ עֲנִין **זוהמת הנחש** שֶׁהִטִּיל בְּחוּהוּ וּבְאָדָם.

וְלָכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְחַפֵּשׁ בְּכָל כּוּחוֹ לְקַיֵּם אֶת כָּל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת. וְכַאֲשֶׁר יִקְיֵם אִיזָה מִצְוֹת "**עֵשָׂה**", יִכּוֹן לְהִסִּיר מִהָאִיבֵר הַפְּרָטִי שֶׁל נַפְשׁוֹ, הַמְתַּיַּחַס אֶל הַמִּצְוָה הַהִיא, אֶת **זוהמת** הַקְּלִיפָה הַהִיא. וְאִזִּי תַחֲוֹל עָלָיו (עַל) אֵיבֵר הַמִּצְוָה, הַקְּדוּשָׁה הַהִיא אַחַר הַסְּתַלֵּק הַ**זוהמא**... וּכְמוֹ-כֵן, כַּאֲשֶׁר תְּבוּא לְיָדוֹ אִיזוֹ עִבְרִיהַ (=מִצְוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**"), יִמְנַע מִלַּעֲשׂוֹתָהּ, וְיִכּוֹן שַׁעַל-יָדָי כִּף תַּסְלֵק הַ**זוהמא** אֲשֶׁר בְּגִיד הַפְּרָטִי שֶׁל הַנֶּפֶשׁ, הַמְתַּיַּחַס לְאוֹתָהּ עִבְרִיהַ, וְאִזִּי יֻכַּל לְהִמְשֵׁךְ שַׁפַּע הַ**רוּחָנִי** הַנִּמְשָׁךְ דְּרָךְ הַצִּינּוֹר הַרוּחָנִי, וְעַל-יָדָי כֵּן נַעֲשִׂית נַפְשׁוֹ כִּסָּא וּמְרַכְבָּה אֶל קְדוּשַׁתוֹ יִתְבָּרַךְ."

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף דְּבַר פְּלֵא הַפְּתוּב בַּמְדַּרְשׁ (קהלת רבה א', ד'): "כָּל מֶה שֶׁבְּרָא הַקַּב"ה בְּאָדָם - בְּרָא בְּאַרְצָן. לְדוּגְמָא, לְאָדָם יֵשׁ רֹאשׁ, וְלְאַרְצָן יֵשׁ רֹאשׁ, שְׁנַאֲמַר (משלי ה'): 'וְרֹאשׁ עֲפָרוֹת תְּבַל'. אָדָם יֵשׁ לוֹ עֵינַיִם, וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ עֵינַיִם, שְׁנַאֲמַר (שמות י'): 'וְכִסָּה אֶת עֵינֵי הָאֲרָץ'. אָדָם יֵשׁ לוֹ אֲזָנַיִם, וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ אֲזָנַיִם, שְׁנַאֲמַר (ישעיה א'): 'וְהָאֲזִינִי אֲרָץ'. אָדָם יֵשׁ לוֹ פֶּה, וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ פֶּה, שְׁנַאֲמַר (במדבר ט"ו'): 'וְתַפְתַּח הָאֲרָץ אֶת פִּיהָ'. אָדָם אוֹכֵל וְהָאֲרָץ אוֹכֵלָת, שְׁנַאֲמַר (שם י"ג): 'אַרְץ אֲכָלָת יוֹשְׁבֶיהָ'. אָדָם שׁוֹתֶה וְהָאֲרָץ שׁוֹתֶה, שְׁנַאֲמַר (דברים י"א): 'אַרְץ... לְמַטֵּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מַיִם'. אָדָם מְקַיֵּא וְהָאֲרָץ מְקַיֵּא, שְׁנַאֲמַר (ויקרא י"ח): 'וְלֹא תִקֵּא הָאֲרָץ'. אָדָם יֵשׁ לוֹ יָדַיִם וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ יָדַיִם, שְׁנַאֲמַר (בראשית ל"ד): 'וְהָאֲרָץ הִנֵּה רַחֲבַת יָדַיִם'. אָדָם יֵשׁ לוֹ יְרֵכַיִם וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ יְרֵכַיִם, שְׁנַאֲמַר (ירמיה ל"א): 'וְקִבְצָתִים מִיְרֵכְתֵי אֲרָץ'. אָדָם יֵשׁ לוֹ טְבוּר וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ טְבוּר, שְׁנַאֲמַר (יחזקאל ל"א): 'יֵשְׁבִי עַל טְבוּר הָאֲרָץ'. אָדָם יֵשׁ לוֹ עֶרְוָה וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ עֶרְוָה, שְׁנַאֲמַר (בראשית י"ב): 'עֶרְוֹת הָאֲרָץ בְּאַתֶּם לְרֵאוֹת'. אָדָם יֵשׁ לוֹ רַגְלַיִם וְהָאֲרָץ יֵשׁ לָהּ רַגְלַיִם, שְׁנַאֲמַר (קהלת א'): 'וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת...'"

עַל-פִּי הָאֲמוּר מְצִינוּ חִידוּשׁ נִפְלֵא בְ"קְדוּשַׁת ל״ו" (פִּרְשַׁת שְׁלַח ד"ה וִיקְרָא מִשְׁה). כִּי, כַּאֲשֶׁר מְקַיֵּם הָאָדָם רַמ"ח מִצְוֹת "**עֵשָׂה**" כְּדִי לְקַדֵּשׁ אֶת רַמ"ח אֵיבְרָיו, וְכַאֲשֶׁר מְקַיֵּם הוּא שס"ה מִצְוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**" כְּדִי לְקַדֵּשׁ אֶת שס"ה גִּידָיו - הִנֵּה, עַל-יָדָי כֵּף, מְקַדֵּשׁ הוּא גַם אֶת רַמ"ח הָאֵיבְרִים וּשס"ה הַגִּידִים שֶׁל הָאֲרָץ.

וּכְפִי דְבָרֵי קוּדְשׁוֹ: "אֵיתָא בַּמְדַּרְשׁ: כְּמוֹ שֵׁשׁ רַמ"ח אֵיבְרִים וּשס"ה גִּידִים בְּאָדָם, כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ בְּאַרְצָן... וְהִנֵּה, הַרַמ"ח אֵיבְרִים שֶׁבְּאָדָם (הֵם) כַּנְגֵד רַמ"ח מִצְוֹת **עֵשָׂה**, וּשס"ה (ה) גִּידִים (הֵם) כַּנְגֵד מִצְוֹת **לֹא תַעֲשֶׂה**, שְׁכָל גִּיד מְחוּיָב לְשִׁמּוֹר לְבַל יַעֲבוּר (עַל) הַלְּאוֹ הַמְּגִיעַ לוֹ. וּכְמוֹ-כֵן גַם בְּאַרְצָן, הָאֵיבְרִים וְהַגִּידִים (שֶׁל הָאֲרָץ) מְחוּיָבִים לְשִׁמּוֹר עַל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת. וְכַשִּׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂין הַמִּצְוֹת בְּאַרְצָן, אִזִּי עַל-יָדָי כֵּף הָאֲרָץ חֲשָׁקָה וְחַפְצָה שִׁיהִיו יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים בָּהּ, (כְּדִי) לַעֲשׂוֹת (אֶת) תְּרִי"ג מִצְוֹת הַתּוֹרָה."

מֵעֵתָה יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין, מֶה שֶׁצָּבַר הַקַּב"ה עֶפֶר מְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, כְּדִי לְבְרוֹא מֵהֶם אֶת גּוֹף הָאָדָם. שְׁכֵן, הֵיזֶה וַיֵּשׁ לְאַרְצָן רַמ"ח אֵיבְרִים וּשס"ה גִּידִים, שְׁצָרִיכִים תִּיקוֹן עַל-יָדָי הָאָדָם - לְכֵן בְּרָא הַקַּב"ה, בְּרוּב חוֹכְמָתוֹ, אֶת רַמ"ח אֵיבְרָיו וּשס"ה גִּידָיו שֶׁל הָאָדָם מַרַמ"ח הָאֵיבְרִים וּשס"ה הַגִּידִים שֶׁל הָאֲרָץ. וְזֹאת, כְּדִי שַׁעַל-יָדָי שֶׁהָאָדָם מְקַיֵּם אֶת רַמ"ח מִצְוֹת "**עֵשָׂה**" וּשס"ה מִצְוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**" - הוּא יִתְקַן עַל-יָדָי כֵּף אֶת רַמ"ח הָאֵיבְרִים וּשס"ה הַגִּידִים שֶׁל הָאֲרָץ.

וְעֵתָה גַם יִתְבָּאֵר, מְדוּעַ נִגְזְרָה הַמִּיתָה עַל הָאָדָם לְאַחַר חָטָא עֵץ הַדַּעַת. שְׁכֵן, אִם הִיָּה אָדָם הָרָאשׁוֹן מְקַיֵּם אֶת צִוּוֵי ה' "לְעַבְדָּה וּלְשִׁמְרָה" בְּשְׁלִימוֹת, לְעַבְדָּה בְּמִצְוֹת "**עֵשָׂה**", וּלְשִׁמְרָה בְּמִצְוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**" - הִנֵּה גּוּפוֹ, שְׁנוּצָר מֵעֶפֶר, וְנִלְקַח מַרַמ"ח אֵיבְרִים וּשס"ה גִּידִים שֶׁל הָאֲרָץ, הִיָּה נִשְׁאָר בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת, וּמִמִּילָא לֹא הִיָּה **מַת** הָאָדָם. שְׁכֵן, אַרְבַּע הַיְסוּדוֹת שֶׁמֵּהֶם מוֹרְכָב גּוּפוֹ לֹא הָיוּ מִתְפָּרְקִים - אֲלֵא הָיוּ נִשְׁאָרִים בְּתוֹקְפָם לְנִצָּח נִצְחִים. (כְּפִי שְׁאוּמְרִים חז"ל, שֶׁהָאָדָם מוֹרְכָב מְאַרְבַּעַה יְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר. וַיְדוּעַ, שֶׁהַמִּיתָה בָּאָה עַל הָאָדָם

מפאת (=בגלל) התגברות היסודות זה על זה, כגון: האש המתגברת על המים, או המים המתגברים על האש, וכו'). הגה"ק מהרי"א אסאד זצ"ל, בספרו "יהודה יעלה".

ואולם, מכיון שחטא האדם, ועבר על ציווי הקב"ה, כשאכל מעץ הדעת – הנה, על-ידי כך נפגם גופו, שנוצר מעפר הארץ, ועל-ידי כך נפגם גם עפר הארץ. ומכיון שנפגם בגוף האדם, יסוד העפר, הנה, על-ידי כך, החלו יסודות גופו להתפרק, ושוב אי-אפשר שיחיה האדם לעולם.

והנה, מטעם זה גם **נתקללה** האדמה, כמו שכתוב: "ולאדם אמר פי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ... **ארוה** האדמה בעבורך... וקוץ ודרדר תצמיח לך... **בועת אפיק** תאכל לחם". שכן, שני הדברים תלויים זה בזה. ומאותו הטעם שנגזרה **המיתה** על האדם, ועל-ידי חטא עץ הדעת נתקלקל כח העפר הפלול בגוף האדם – הנה מטעם זה נתקלקל גם כח האדמה, ששוב אין ביכולתה להוציא צמחים בשלימות, אלא רק קוץ ודרדר, כדי שיצטרף האדם לטרוח בגופו הפגום לתקן את כח העפר הפלול בתוכו, וממילא תתקן גם האדמה שנפגמה.

והנה ענין זה שצריך האדם לקיים את תרי"ג המצוות בשלימות כדי לתקן את הארץ שנפגמה בחטא אדם הראשון רמוז במדרש, הכתוב בפרשת "מסעי": "כי אתם באים אל הארץ **כנען** זאת הארץ אשר **תפל** לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתי", ופרש המדרש (תנחומא מסעי ד'): "ויאמר ה' אליו (=אל משה): 'זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה' – לך אמר להם – לאברהם, ליצחק וליעקב – שבועה שנשבעתי לכם קימתי לבניכם, לכן נאמר: 'זאת הארץ אשר **תפל** לכם בנחלה'. (שואל שם המדרש): וכי הארץ **נופלת**? והלא כתיב (קהלת א): 'והארץ לעולם **עומדת**...'".

אלא, יש לומר, שאמנם הקב"ה מקים את הבטחתו לאברהם ליצחק וליעקב, ומוריש לעם ישראל את ארץ **הכנעני**, כמו שאומר הכתוב: "כי אתם באים אל הארץ **כנען** זאת הארץ אשר **תפל** לכם בנחלה".

ואולם, צריכים ישראל לדעת, שבאים הם אל ארץ **הקדש** – "ארץ אשר ה' אלהיך דרש אתה תמיד, עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה". אם יעשו ישראל חלילה כמעשה **כנען**, ויעברו על הכתוב (ויקרא יח, ג): "וכמעשה ארץ **כנען** אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיכם לא תלכו" – אז **תפל** לכם הארץ **מקדושה**.

דהינו, כאשר אתם באים אל הארץ, דעו לכם, שאם אין אתם מקימים בה את תרי"ג מצוות התורה, כי אז **תפול** לכם הארץ מקדושתה. שכן, אין אדמת הקדש יכולה לסבול **טומאה**, ולכן מזהירה אותנו התורה (ויקרא יח, כד): "אל **טמא** בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם... ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה, כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם".

ואולם, כאשר ישראל מתנחלים בארץ **הקדש**, וכל אחד ואחד מיישראל מקים רמ"ח מצוות **"עשה"** ושס"ה מצוות **"לא תעשה"** פראוי. הנה, על-ידי כך מתקן האדם את רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו שנבראו כאמור מהאדמה, ובנוסף, מתקן הוא גם את חלק העפר הפלול בגופו.

ובנוסף, מתקן האדם ומקדש את האדמה שנפגמה בחטא אדם הראשון. ובכך מתקן הוא את כל הבריאה כלה, ומקרב את **הגאולה העתידה**, שאז יחזור מצב הארץ, כפי שהיה לפני החטא, כמו שאמרו חז"ל (שבת ל'): "אמר רבי תיא ברבי יוסף, עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות (=כפר לחם סלת) וכלי מילת (=בגדים מצמר עדין)". דהינו, לא יצטרף האדם לטחון את החיטים לקמח כדי לעשות גלוסקאות, אלא הארץ תוציא גלוסקאות מוכנות ומזומנות לאכילה בלי שום טורח – במהרה בימינו אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) **"ברוך שלא עשני אשה"**

הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ היה מגדולי האדמו"רים בדורו, ואלפי חסידים נהרו לחצרו כדי להתבשם מאמרותיו השנונות ומשיחותיו החריפות, שעוררו התפעלות בלב כל שומע. פעם אמרה לו אשתו החכמה והלומדת: מה ראו הקדמונים לקבוע בברכות השחר נוסח מיוחד לגברים – "ברוך שלא עשני אשה"? הנה מצויים בכל קהילה בישראל בורים ועמי הארצות לרוב, וכיצד יעלה על הדעת, שפלוגי בור, שאין בו "לא תורה ולא סחורה", יעדיף עצמו על פני הרבנית מרופשיץ, המשכילה והלומדת? שהרי גם הוא מברך בכל בקר ברפת "ברוך שלא עשני אשה"! נתחף רבי נפתלי כלפי אשתו והשיב לה, כדרכו, בשנינות לשון: עליך לדעת שכל איש בישראל אינו מברך ברכה זו, אלא כלפי אשתו בלבד...

נא לשמור על קדושת הגליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

כניסת השבת: 19:19

bnei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ומביא גואל לבני בניהם למען שמו (=י-ה-ו-ה) באהבה" (תפילת העמידה)

האריז"ל, בספרו "ליקוטי תורה" (פי תצא), מקשה על מה שאמרו חז"ל (בראשית רבה ב, ד): "והארץ היתה תהו' - תהו' זה גלות **בבל**... 'ובהו' - זה גלות **מדי**... 'וחשך' - זה גלות **יון**... 'על פני תהום' - זה גלות ממלכת הרשעה (=אדום)...". שכן, שואל האריז"ל הקדוש, מדוע לא הזכירו חז"ל במדרש את גלות מצרים, שהיתה הגדולה והקשה מכל הגלויות?

ותרץ האריז"ל ואמר, פי ארבע הגלויות "**בבל אדום יון מדי**" הן רק גלויות **פרטיות**, שכל אחת מהן מתנגדת לאות אחת משם הוי"ה, ברוך הוא: גלות **בבל**, כנגד האות י' משם הקב"ה (י-ה-ו-ה), **מדי** כנגד אות ה' משם הקב"ה (י-ה-ו-ה). **יון**, כנגד האות ו' (י-ה-ו-ה), ו**אדום** כנגד אות ה' השניה משמו יתברך (י-ה-ו-ה).

אבל, גלות מצרים היא גלות **כללית ושורשית**, הכוללת בתוכה את כל ארבע הגלויות **ביחד**, והיא מתנגדת כנגד כל **ארבע** אותיות שם הוי"ה (י-ה-ו-ה). כפי שאמר פרעה למשה ואהרן: "מי ה' אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל לא ידעתי את ה'". הנה, הדבר הראשון שאמר פרעה, ראש קליפת מצרים, ברוב חוצפתו, היה "מי י-ה-ו-ה...לא ידעתי את י-ה-ו-ה". ובכך התכוון פרעה להודיע למשה ולאהרן כמה גדול כוחה של מצרים בטומאה. שכן, בהיותה גלות **כללית** הכוללת את כל ארבע הגלויות, היא מתנגדת לכל **ארבע** אותיות שם הקב"ה (י-ה-ו-ה).

(על-פי זה יומתק לנו להבין את הפתוב בתפילת העמידה: "ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה". הקב"ה מביא גואל לישראל, וגואלם מארבע הגלויות מדי בבל יון אדום, "למען שמו", למען ארבע אותיות שמו יתברך "י-ה-ו-ה", וכל זאת "באהבה". שכן, ב' פעמים "אהבה" הם גמטריה "י-ה-ו-ה").

על-פי האמור, יאיר לנו להבין מה שתקנו לנו חז"ל לשמות **ארבע** כוסות יון בליל פסח, כנגד **ארבע** לשונות הגאולה - **והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי** - שנזכרו בפרשת "וארא".

ולכאורה תמוה הדבר: וכי, מה ענין **ארבע** לשונות של גאולה בפסח? הרי במציאות היתה רק גאולה אחת - גאולת מצרים... אולם לפי האמור לעיל מובן הדבר. שהרי גלות מצרים כללה בתוכה את כל ארבע הגלויות. אם כן, גם גאולת מצרים היתה כללית וכללה בתוכה את ארבע הגאולות.

אף החיד"א זצ"ל מבאר כן, שגלות מצרים היתה כללות כל ארבע הגלויות, והוא מביא רמז לכך מהפסוק "ואלה שמות בני ישראל הפאים מצרימה" - "**באים**" ראשי-תבות: **בבל אדום יון מדי**. וזאת, כדי לומר לנו, שכל ארבע הגלויות היו **כלולות** בגלות מצרים.

בענין זה, אומר כ"ק האדמו"ר מרן מהרי"ד מבעלזא זיע"א: הנה, מצינו שהשבטים ירדו למצרים ארבע פעמים, ויצאו משם ארבע פעמים: בפעם הראשונה, ירדו למצרים לקנות תבואה, ויצאו משם להביא את בנימין. בפעם השניה, ירדו למצרים עם בנימין, ויצאו משם להביא את יעקב, לאחר שגלה יוסף את עצמו. בפעם השלישית, ירדו למצרים עם יעקב, ויצאו משם לאחר פטירתו, כדי לקבורו במערת המכפלה. ובפעם הרביעית חזרו למצרים אחרי קוברה את יעקב אביהם, כדי להשלים את השיעבוד, ויצאו משם ביציאת מצרים, באותות ובמופתים. הרי לנו ארבע ירידות וארבע יציאות ממצרים, כנגד ארבע הגלויות וארבע הגאולות שנכללו במצרים.

וצריכים אנו להבין, וכי מה הענין כאן, שהשבטים ירדו ארבע פעמים למצרים, וגם עלו ארבע פעמים ממצרים? אלא, אומר האדמו"ר מרן מהרי"ד מבעלזא: הנה למדונו רבותינו ש"מעשה אבות - סימן לבנים". ולכן, כאשר ירדו השבטים למצרים, ועלו משם ארבע פעמים, עשו בכך הכנה ליציאת ישראל מארבע הגלויות העתידיות:

בבל, מדי, יון ואדום.

והנה, מכל זה, אומר ה"בני יששכר", נוכל להתחזק במידת "קל וחמר", שהקב"ה עתיד לגאול אותנו מכל ארבע

הגלויות. שכן, אם הוא יתברך הוציאנו מהקליפה הגדולה של מצרים, שכללה את ארבע הגלויות גם יחד, על אחת כמה וכמה שיוציאנו מכל אחת מארבע הגלויות הפרטיות: **בבל, מדי, יון ואדום**.
 על-פי האמור יאיר לנו להבין מה שכתב ה"אגרא דכלה" (עקב), שכאשר אומר האדם את הפסוק (דברים ז', יז): "כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם. לא תירא מהם זכר תזכר את אשר עשה ה' אליהך לפרעה ולכל מצרים" – הוא מעורר עליו **חסד עליון**, ויכול להתגבר על אויביו ושונאיו, אף שאין בידי זכויות רבות.

וכפי דבריו הקדושים: "דהנה, כתבו רבותינו הקדושים, צדיקי דורותנו בקבלה, מבעלי רוח הקדש, (ש)כאשר יצטרך אדם לאיזה ישועה, כגון לרפואה ולהצלחה, ולעבור במצולות ים מבלי מכשול, אזי יזכור במו פיו, מעין אותן **הנסים** בכיוצא בזה שנעשו לצדיקי הדורות לרבים או ליחיד. וזהו שאמר גם כן בסגולה, הגם שלא יהיה בידיך זכות כל-כך (יאמר), 'זכר תזכר את אשר עשה ה' אליהך לפרעה ולכל מצרים', ובהתעוררות סיפורי **הנסים** כביכול יתגבר **כח חסד עליון** עליך... והתורה הקדושה המיעצת לישראל בחכמה, צוטה אותנו כן לספר ולזכור ביציאת מצרים, שהוא כולל כל **הנסים**, ואפילו יארע, חס ושלום, דבר חדש, הכל היה **נס** דוגמתו ביציאת מצרים. ועל-ידי זה פלו אויביהם בהשמד וכלה לאין מרפא, אמן כן יאמר השם".

רעיון קדוש זה מבואר גם ב"תפארת שלמה" (רמזי פסח): "מזכירין יציאת מצרים **בלילות**, 'לילה' רומז לימי הגלות, שנדמה **ללילה**. ואנו, על-ידי סיפור יציאת מצרים בזו **הלילה** (=בגלות), משפיעים, שגם בזמן הגלות, יתעוררו (עלינו) **הרחמים והחסדים** מיציאת מצרים... וזהו שאמרו (הגדה של פסח): 'שהיו... מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של **שחרית**. (שחרית זהו) רמז על הגאולה העתידה, (שנקראת) אילת השחר". (אילת השחר = "האור" שעולה ממזרח, ומאיר את האופל/השחר).

מכל זה נמצאנו למדים, שמאחר וגלות מצרים היא כללות כל ארבע הגלויות, הזכרת יציאת מצרים ("זכר תזכר את אשר עשה ה' אליהך לפרעה ולכל מצרים") היא סגולה להנצל מכל הצרות שיש לנו, בבחינת: "מזכירין יציאת מצרים **בלילות** (=בזמן הצרות)". שכן, על-ידי הזכרת שם מצרים, הכוללת את כל הגלויות, מתעוררים **החסדים והנסים**, כדי להנצל גם מהצרות ומהגלויות הפרטיות שלנו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
 "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (ל' ג')

על הנאמר בפרשה: "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה". פרש רבנו יוסף חיים זצוק"ל זיע"א: "לא יחל דברו", דהינו, אדם שלא מחלל את דיבורו - פלומר, לא מדבר דברים אסורים - זוכה לכך ש"כל היוצא מפיו" - כל מה שמבקש הוא מבורא עולם - "יעשה" - מיד מתקבלת בקשתו, ואבינו שבשמים ממלא את משאלות לבו. וזאת עלינו לדעת, שקיבול תפילותיו ובקשותיו של הנזקר בלשונו מובטחים לו אף אם לכאורה נכשל הוא בשגגה בדברים אחרים, ועדין לוקה הוא בכשרון המעשים, ואפילו כך - כיון ששומר הוא מאד על קדושת פיו ולשונו, ואינו מוציא מפיו דבר מגונה בשום אופן, ראוי הוא שתעשה בקשתו, וימלא ה' כל משאלות לבו. ובענין זה מסופר, כי בימי ה"בעל שם טוב", היה אדם אחד, שנודע בשם 'השיפור המברך', וכל אימת שהיו באים לפניו ומתברכים ממנו - היו נושעים. בקש ה"בעל שם טוב" לתהות על קנקנו, והלך לראות את אורח חייו, כי היה חדר תמוה בעיניו, שאיש אשר שם בפוס עינו, ומתגולל בשכרותו רוב היום, כיצד יוכל לפעול ישועות? בא ה"בעל שם טוב" לביתו, וראהו בקלקלתו - שותה יין לסובא, ונופל שיפור שרוע על מטתו - וכך הוא ישן רוב היום. למחרת הוא קם, מניח תפילין ומתפלל כאיש ירא שמים ובבכיות רבות, אך תיכף ומיד לאחר התפילה שוב שותה ונופל שיפור, וחוזר חלילה.

תמה ה"בעל שם טוב" על הדבר, וערך שאלת חלום, וגילו לו מן השמים, כי לשיפור זה ישנה נשמה גבוהה של אדם צדיק בדורות הקודמים. אותו צדיק היה מושלם בכל, ורוב ימיו ולילותיו היה עסוק בתורה, אלא שזלזל בתפילה ובמצות תפילין, והיה מקימן בחטף, ומבלי פונה ראוי. לכן נגזר עליו בשמים לרדת שוב לעולם, כדי לתקן את ענין התפילה. אולם הנשמה בכתה לפני בית דין של מעלה, כי אם תרד שוב לעולם הזה, יכול להיות שתפגום יותר מאשר תתקן, שהרי בגלגול הקודם לא חטא כלל. על-כן הוצע לה, שתיפול לשכרות רוב היום, ושיפור פטור מהמצות, ולא יהיה עליו חטא בגין זה. ובזמן שיהיה פכח יתפלל כראוי, כדי שיתקן את מה שענתו (=תפילה ומצות תפילין). הסכימה הנשמה לתנאי זה, וכך ירדה לעולם. וזה פשר המחזה באותו שיפור, אשר ברכותיו לא שבו ריקם, ותפילתו היתה בבכיות נוראות ובכנות הלב. וכשהגיעו תלמידיו לפניו, אמר להם ה"בעל שם טוב": "אמנם, אותו שיפור היה עסוק בגלגול הקודם אך ורק בתורה ובמצות. אבל, ברצוני להדגיש בפניכם, שגם ללא זאת: ראוי הוא שיתקבלו כל ברכותיו, כיון שישן הוא רוב היום, ואינו מוציא שום דבר מגונה מפיו.

יהי רצון, שנזכה כלנו לנצור את לשוננו מכל דיבור אסור, וימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה ולברכה לעבודתו יתברך, אמן.
שבת שלום לכל בית ישראל!
נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

כניסת השבת: 19:19

inei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן" (לג' א')

על פרשת "מסעי", העוסקת ב-מב' (=42) המסעות שנסעו ישראל במדבר, כותב ה'עבודת ישראל' (המגיד מקוזניץ זיע"א): "פרשה זאת נקראת תמיד (בימי) בין המצרים, שהם נחשבים כ"א (=21) ימים... (ובימים אלו יש) כ"א יום ו-כ"א לילות, (ש)הם (ב)יחד (=מב' (=42) - כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור בין המצרים)... (כדי) לתקן הכל, ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא (=גורם) להיות עצוב ונאנח על חרבן הבית. עם כל זאת, יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו, ולעבוד (את) ה' בתורה ותפילה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות".

מביאור דבריו הקדושים של ה'עבודת ישראל' אנו למדים, שפרשת "מסעי" נקראת תמיד בימים של "בין המצרים", שהם כא' (=21) הימים שבין שבעה עשר בתמוז לבין תשעה באב, ובהם אנו מתאבלים על חרבן בית המקדש.

ומוסיף ה'עבודת ישראל' ואומר, ש-כא' הימים הללו כוללים בתוכם כא' לילות - וב)יחד מב' (=42) ימים ולילות, שהם כנגד מב' (=42) המסעות שעברו בני ישראל במדבר.

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, וכי מה הקשר בין מב' (=42) המסעות שעברו בני ישראל במדבר, לבין מב' (=42) הימים והלילות שיש בימים של "בין המצרים"?

תחילה, נקדים להביא מה שכתב ה'מגלה עמוקות' (פרשת "מטות מסעי"), שבפסוק: "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם...". רמזים ארבע הגלויות של עם ישראל. הנה, "אלה מסעי בני ישראל" הם ראשי תיבות של אדום מדי בבל יון, ארבע הגלויות שעתידים ישראל לעבור עד ביאת גואל צדק (אחרי גלות מצרים).

וכפי דבריו הקדושים: "והנה, הלכו ישראל במדבר מ"ב (=42) מסעות, שנרמזין בו (=בהם) כל ימי עולם, עד ביאת הגואל, ובפרשה זו נרמזין אלה מסעי בני ישראל" - (ראשי תיבות) אדום מדי בבל יון".

וראוי להוסיף מה שהביא ה'מגן אברהם' (או"ח סימן תכח, ח'), (בשם "צורר המור", המקובל האלקי רבי אברהם סבע זיע"א, ממגורשי ספרד): "כתוב בצורר המור: מ"ב מסעות שבפרשת ואלה מסעי אין להפסיק בהם, שהם נגד שם מ"ב". דהינו, שאין ראוי להפסיק באמצע הקריאה של מב' (=42) המסעות, כדי להזמין עולה אחר לתורה. שכן, כותב "צורר המור" אלו מ"ב המסעות מכונים כנגד שם מ"ב (=שם של הקב"ה).

וכן כתב רבנו האריז"ל ("ליקוטי תורה"): "הנה נזכר כאן מ"ב מסעות, והוא שישראל יצאו ממצרים בכח שם מ"ב (של הקב"ה)". ואילו ה'אגרא דכלה' כותב, שענין זה רמז בפתוב "אלה מסעי בני ישראל". שכן "מסעי בני" הם ראשי תיבות מב' (=42).

(ידוע מה ששינונו בגמרא (קידושין עא'): "אמר רבי יהודה אמר רב: שם (של הקב"ה) בן ארבעים ושתים אותיות (מב' (=42), אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע, וענו, ועומד בחצי ימיו, ואינו כועס, ואינו משתכר, ואינו מעמיד על מידותיו. וכל היודעו, והזהיר בו, והמשמרו בטהרה, אהוב למעלה ונחמד למטה, ואימתו מוטלת על הבריות, ונחל שני עולמים - העולם הזה, והעולם הבא".

הנה מבואר מכאן, שיש שם של הקב"ה, שהוא בעל מב' (=42) אותיות, שכל מי שידעו וזהיר בו - אימתו מוטלת על הבריות. והנה, הרבה פרושים כבר נאמרו על השם בן מב' (=42) האותיות של הקב"ה, שיש בו הרבה סגולות).

וצריך לדעת, שאת השם בן מב' (=42) האותיות (של הקב"ה) אנו מזכירים בכל יום בתפילת שחרית בסדר הקורבנות, כשאנו אומרים "אנא בכח":

אָנָא בְּכַח, גְּדַלַת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה. (אב"ג ית"ץ, כַּנְגֵד יוֹם א').

קַבֵּל רִנַּת, עֲמֻךְ. שְׁגִבְנוּ, טְהַרְנוּ נוֹרָא. (קר"ע שט"ן, כַּנְגֵד יוֹם ב').

נָא גְבוּר, דוֹרְשֵי יְהוּדָךְ, כַּבַּבְת שְׁמַרְם. (נג"ד יכ"ש, כַּנְגֵד יוֹם ג').

בְּרַכְם טְהַרְם, רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ, תְּמִיד גְּמַלְם. (בט"ר צת"ג, כַּנְגֵד יוֹם ד').

חֲסִין קְדוֹשׁ, בְּרַב טוֹבְךָ, נִהַל עֲדַתְךָ. (חק"ב טנ"ע, כַּנְגֵד יוֹם ה').

יְחִיד גְּאֵה, לְעַמֻּךְ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קִדְשְׁתְךָ. (יג"ל פוז"ק, כַּנְגֵד יוֹם ו').

שׁוֹעֲתֵנו קַבֵּל, וְשִׁמְע צַעֲקֵתֵנו, יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת". (שק"ו צי"ת, כַּנְגֵד יוֹם שַׁבַּת).

(תפילה זו של "אנא בכח" מיוחסת לתנא האלקי רבי נחוניא בן הקנה, וכל פלה מבוססת על שם מב' (=42) אותיות, המתחלקות לשבעה שמות, כנגד שבועת ימי השבוע. השם בן מ"ב האותיות הוא ראשי התיבות היוצאים מראשי התיבות של "אנא בכח" (אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פוז"ק שק"ו צי"ת).

וכפי דבריו הקדושים של "צרוּר המור": "אמרו רבותינו ז"ל, שנכתבו כאן שנים וארבעים מסעות, רמז לשם המפורש של שנים וארבעים, הוא שם אב"ג ית"ץ... ולכן נכתבו כאן שנים וארבעים מסעות, כנגד זה השם (בן מב' (=42) האותיות של הקב"ה)... (ו) אין להפסיק החזון בקריאת הפרשה... ונראה שנכתבו בפאן אלו המסעות בשם ה' להשרישנו שרש ובטחון גדול בגאולה העתידה ובענין הצרות שעוברות עלינו, ולחזק ידיים רפות לפי שהשם (יתברך) צופה ומביא עד סוף כל הדורות, ורואה הגלויות שיעברו עלינו, ובפרט הגלות הרביעי החזקה (=הגלות הנוכחית). וכתב אלו (מב' (=42) המסעות, להבטיחנו בטחון גדול וחזק, כי אף-על-פי שנעבור צרות רבות ורעות, השם יחינו ויוציאנו מגלותינו, כמו שעשה ביציאת מצרים...". אכ"ר (עד כאן דבריו הקדושים של "צרוּר המור").

ועתה, בא וראה דבר פלא, מה שכתב ה"דגל מחנה אפרים" (ויכתב משה), שכל אחד מישראל ללא יוצא מן הפלל, עובר במשך כל ימי חייו, מיום היולדו ועד יום מותו, את כל מב' (=42) המסעות שעברו ישראל במדבר. וכפי דבריו הקדושים: "שמעתי בשם אדוני זקני זללה"ה, כי כל המסעות היו מ"ב, והם אצל כל אדם מיום היולדו עד שובו אל עולמו... כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו, הוא בבחינת 'יציאת מצרים' כנודע, ואחר-כך נוסע ממסע למסע, עד בואו אל ארץ החיים העליונה (בשמים)... ובנדאי נכתבו המסעות בתורה, להורות הדרך הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו, ליסע ממסע למסע".

והנה, כאשר נצרך את שני היסודות שלמדנו - האחד, ש-מב' (=42) המסעות מכונים כנגד שם הקב"ה של מב' (=42) אותיות. והשני, ש-שכל אחד ואחד מישראל עובר בימי חייו את כל מב' (=42) המסעות - הנה נשכיל להבין שכל אחד מאתנו מיום לידתו ועד פטירתו, שאז הוא מחזיר את נשמתו לבורא עולם, הרי הוא חי ונושם את כל מב' (=42) האותיות של "אנא בכח", שהם בעצם מב' (=42) המסעות של כל ימי חייו.

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הנאמר בפרשה, "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה", פרש רבנו יוסף חיים זצוק"ל זיע"א: "לא יחל דברו", דהינו, אדם שלא מחלל את דיבורו - פלוּמַר, לא מדבר דברים אסורים - זוכה לכך ש"כל היוצא מפיו" - כל מה שמבקש הוא מבורא עולם - "יעשה" - מייד מתקבלת בקשתו, ואבינו שבשמים ממלא את משאלות לבו. אולם, אם חס וחלילה יוצאים דיבורים רעים מפיו, הוא בורא על-ידי כך מלאכים ומשחיתים רעים, המקטרגים עליו, ומבקשים להזיקו. שכן, צריך לדעת (מועד קטן יח'), (ש)"ברית כרותה לשפתים" - דהינו, יש כח בשפתים/בפה - לטוב או לרע חלילה.

בבית העלמין סגולה בעיר פתח תקווה ישנה מצבה עתיקה, שהיא הראשונה בבית הקברות, ועליה חקוקות באותיות גדולות המלים "ברית כרותה לשפתים".

הסיפור שמאחורי מצבה זו הוא נורא! בית העלמין הוקם בשנת תרמ"ט, וב-י"ט בתשרי תרמ"ט נקבר שם הנפטר הראשון, שסיפור פטירתו מבטא את דברי חז"ל הנ"ל: "ברית כרותה לשפתים".

היה זה כאשר קדשו את חלקת בית הקברות, כמנהג ישראל לקדש את החלקה/האדמה, לפני שקובעים אותה עבור קבורת נפטרים, והנפטר הנ"ל היה בין אותם אנשים שקדשו את בית הקברות. לאחר שסימו, לפני שפנו ללכת משם, עמדו אותם קבוצת אנשים ושוחחו ביניהם, ובהלצה אמרו זה לזה: "נו נו, מי יהיה פאן הנפטר הראשון?" עמד אחד מן הניצבים והחזיר את תשובתו בהלצה: "אין לי בעיה להיות הראשון!". לא עברו עשרה ימים, והאדם סגר את עיניו ונלקח לבית עולמו למגינת כל מכריו! (לכן צריך מאוד מאוד להיזהר בכל מלה שמוציאים מהפה, ואפילו בהלצה גמורה)... שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

בס"ד

כניסת השבת: 19:19

inei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אלה מסעי בני ישראל" (לג' א')

על בפסוק: "אלה מסעי בני ישראל", כותב "אור החיים" הקדוש: שתכלית מסעות בני ישראל במדבר היתה להעלות את **ניצוצי קדושה**, שנפלו בתוך **פוחות הטומאה**, הנמצאים במדבר, שהם בבחינת 'נחש שרף ועקרב' (כפי שכתוב (דברים ח' טו): "המוליכך במדבר הגדל והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים"). ולכן היו ישראל שוהים במקום אחד זמן קצר, ובמקום השני זמן ארוך, הכל לפי הצורך עד שהשלימו לברר את **ניצוצי הקדושה**.

וכפי דבריו הקדושים: "אכן יתבאר על-פי אנשי אמת, שהליכת ישראל במדבר היתה כדי לברר **ניצוצי הקדושה**, שאנס איש הבליעל (=הס"מ) החונה במדבר השומם, ששם קנה מקומו נחש שרף ועקרב. ודרכו של עדת ה' (=בני ישראל) היא להוציא בולעו (=ניצוצי הקדושה) מפיו. והוא הטעם לכך שהיו ישראל חונים במקום אחד שנה ובמקום אחר י"ב שעות, שהוא כפי מה שצריך כדי לברור את ה**ניצוצות** שישנם במקום ההוא".

ועתה, הבה נתבונן בדברי חז"ל במדרש (שמור' ג, ו'): "אמר ליה הקב"ה למשה: שמי אתה מבקש לידע? (הרי) לפי מעשי אני נקרא! פעמים שאני נקרא ב-אל שדי, בצבאות, באלהים, בה'. כשאני דן את הבריות אני נקרא 'אלהים', וכשאני עושה מלחמה ברשעים אני נקרא 'צבאות'. כשאני תולה (=מסתכל) על חטאיו של האדם אני נקרא 'אל שדי', וכשאני מרחם על עולמי אני נקרא ה', שכן ה' הוא מידת הרחמים, (כפי) שנאמר (שמות לד'): 'ה' אל רחום וחנון'".

לפי זה, מגלה לנו רבנו האריז"ל (שער הפנויות, תפילת השחר, דרוש ג), שהשם בן **מ"ב** אותיות היוצא מתפילת "אנא בכח", סגולתו היא להעלות את **ניצוצי הקדושה** שברר איש ישראל בעולם הזה (על-ידי עסק התורה, התפילה והמצות) לשמים לפני הקב"ה.

והנה, כבר נתבאר, ששם **מ"ב** מתחלק לשבעה שמות, כנגד שבעת ימי השבוע.

אנא בכח, גדלת ימינך, תתיר צרוורה. (**אב"ג ית"ן**, כנגד יום א').

קבל רנת, עמך. שגבנו, טהרנו נורא. (**קר"ע שט"ן**, כנגד יום ב').

נא גבור, דורשי יחודך, כבבת שמרם. נג"ד יכ"ש, כנגד יום ג').

ברכם טהרם, רחמי צדקתך, תמיד גמלם. (**בט"ר צת"ג**, כנגד יום ד').

חסין קדוש, ברב טובך, נהל עדתך. (**חק"ב טנ"ע**, כנגד יום ה').

יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתך. (**יג"ל פז"ק**, כנגד יום ו').

שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, ידע תעלומות. (**שק"ו צי"ת**, כנגד יום שבת).

ומבאר האריז"ל, שכל שם מיועד להעלות את התורה והמצות של אותו יום המכונן כנגדו. דהינו, שם **אב"ג ית"ן** מעלה את התורה והמצות של יום ראשון (כאשר שאר השמות של שם **מ"ב** מסיעים לו). וכך בכל יום ויום עד בוא יום השבת, שאז צריך לכוון ב-**שק"ו צי"ת** - שהוא כנגד יום השבת, והוא עיקר השם של **מ"ב** האותיות להעלות את התורה והתפילה למעלה.

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, הבה נתבונן בדברי הנביא ישעיה (ו', א'): "בשנת מות המלך עזיהו ואראה את אדני ישב על כסא רם ונשא ושוּליו מלאים את ההיכל. שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד: בשתים יכסה פניו, ובשתים יכסה רגליו, ובשתים יעופף". ופרש רש"י: "בשתים יכסה פניו שלא יביט לצד השכינה. ובשתים יכסה רגליו לצניעות, (כדי) שלא יראה כל גופו לפני בוראו... ובשתים יעופף".

לפי זה מגלה לנו התנא האלקי רשב"י בתקוני הזהר (תיקון סט', קג) ששש האותיות שיש בכל יום ויום מתחלקות

ממש כסדר שש כנפי המלאכים. (שהרי, כפי שלמדנו, השם "אנא בכח" סגולתו להעלות את התורה והמצוות לשמים).

הנה, השם של יום ראשון, **אב"ג ית"צ**, שתי האותיות הראשונות **'אב' (אב"ג ית"ץ)** – תפקידן לכסות את פני המלאך שנברא מהמצוה שעשינו. שתי האותיות האמצעיות **'גי' (אב"ג ית"צ)** – תפקידן לכסות את רגלי המלאך שנברא מהמצוה (כדי לשמור את רגלי המלאך ממלאכי חבלה ומזיקין, שלא ישלטו בו). ושתי האותיות האחרונות **'תץ' (אב"ג ית"צ)** הן הכנפים של המלאך, כדי לעופף מעלה, ולהגיע עד לפני כסא כבודו יתברך. והנה מה שכתב רבנו חיים ויטאל ב"שער הפונות" לרבנו האריז"ל (תפילת שחרית, דרושי 'עלינו לשבח' ונוסח התפילה): **"אנא בכח, גדלת ימינך..."**, ויאמר כל שתי תיבות ביחד: **'אנא בכח' ויפסיק, 'גדלת ימינך' ויפסיק, 'תתיר צרורה' ויפסיק.** ונראה לעניות דעתי, שהטעם הוא לכוון אל מה שנתבאר אצלנו, כי כל שם מאלו ה-ז' שמות של מ"ב יש בו שש אותיות, ומתחלקים ל-ג' בחינות: בשתי אותיות יכסה פניו, בשתיים יכסה רגליו ובשתיים יעופף, ולכן צריך לחבר כל שתי אותיות ביחד.

נפלא להוסיף כאן מה שכתב השל"ה הקדוש, בשם המקובל האלקי הרמ"ק, ב"פרדס רימונים" (שער יח, סוף פרק יג): **"כתב הרשב"י ע"ה (תיקוני זוהר שם), שבכל שם יש ו' אותיות נגד שש כנפים שבשרפים, ועל-כך נאמר (ישעיה ו'): 'שש כנפים שש כנפים לאחד'. ואמר, ששם זה טוב להזכירו קודם שנתו... (של) האדם. (וכן) סמוך לעת פטירתו. כי על-ידי כנפים אלה בשתי אתון (=אותיות)... הנשמה תכסה פניה (ובשתיים תכסה רגליה)... ובשתיים תעופף הנשמה למעלה, ותזכה להנצל ממלאכי חבלה ומכל מזיקין, ותזכה לחיי העולם הבא."**

מעשה יאירו עינינו להבין את הקשר הנפלא בין **מ"ב** המסעות של ישראל במדבר, לבין **מ"ב** אותיות שם הקב"ה. שהנה, מאחר וכבר למדנו מדברי ה"אור החיים" הקדוש, שענין מסעות ישראל היה כדי להעלות ולברר את **ניצוצי הקדושה** שהיו טמונים במדבר. והרי כל העלאת ניצוצי הקדושה הן דוקא על-ידי שם בן **מ"ב** אותיות.

לכן סבב הקב"ה כה, שבני ישראל יסעו בדיוק **מ"ב** מסעות, כנגד שם **מ"ב** אותיות. ובכל מקום ומקום שישבו שם ישראל, היה כפי הזמן שבו היו צריכים לתקן ולברר את **ניצוצי הקדושה** שהיו טמונים שם.

מכאן צריכים אנו לדעת, שכמו שדור המדבר עברו **מ"ב** מסעות, שהם כנגד שם **מ"ב**, כדי לברר ולהעלות את כל **ניצוצי הקדושה** מתוך **כוחות הטומאה**. (ועל-ידי כך עשו הכנה לדורות שאחריהם), כך צריך כל אחד מישראל לעבור במשך חייו **מ"ב** מסעות, כדי להכניע את כל כוחות המתנגדים לעבודת ה' ולברר את כל **ניצוצי הקדושה** על-ידי שם **מ"ב**.

וכאשר נתבונן, נראה, שיש בכך חיוק גדול ונפלא, שלא יפול האדם ברוחו, שמא לא יצליח להשלים את משימתו בקדש במסעות אלו. שהרי, כפי שלמדנו, דור המדבר כבר סללו את הדרך לכל הדורות הבאים אחריהם. ולכן נמצא לפי זה, שמאחר ודור המדבר, בהנהגת משה ואהרן, זכו להעלות ולברר את **ניצוצי הקדושה** על-ידי שם **מ"ב**, יוכל כל אחד ואחד מאתנו לזכות ולהצליח גם במסע **מ"ב** מסעותיו בעולם הזה. אמן בן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

איכה, איכה...

פעם אחת, בערב תשעה באב, בקר רבי יצחק מראדוויל בביתו של רבי אברהם פרידמן, שזכה לכינוי "המלאך". בתום הסעודה המפסקת, הלכו שניהם לבית הכנסת, לקריאת מגילת "איכה" ולאמירת קינות. לאחר תפילת ערבית, פתח החזן בקריאת פסוקי "איכה", ומיד נשמעה אנחה גדולה מפי רבי אברהם, שצעק מדי פעם "איכה! איכה!", כשראשו מושפל ונתון בין ברכיו. בתום הקריאה ואמירת הקינות, הלכו המתפללים לבתיהם, אולם רבי אברהם לא מש ממקומו, אלא ישב רכון על הקרקע, כשהוא צועק שוב ושוב – "איכה! איכה!". בחצות הלילה, נלאה (=התעייף) רבי יצחק מלחכות למארחו, ופרש לביתו של רבי אברהם כדי לישון כמה שעות. כשתזר בבקר לבית הכנסת, נדהם למצוא את הצדיק הדגול, כשראשו נתון בין רגליו, ומפיו נשמעת מדי פעם הקריאה: "איכה! איכה!". למחרת היום, שב רבי יצחק לביתו, ואמר למקורביו: ראיתי בימי חיי כמה וכמה צדיקים וגדולים בתורה ובחסידות. אך מה שעניי ראו זה עתה אצל רבי אברהם, לא ראיתי מעולם במקום אחר, ולא לחינם קוראים לצדיק נאצל זה "המלאך" – שכן, אין הוא נוהג בעצמו כאחד האדם, אלא כמלאך ה' צבאות...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

כניסת השבת: 19:19

inei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויצל אהרן הכהן אל הר ההר... וימת שם... בחדש החמישי באחד לחדש" (לג' לח')

על הכתוב, "ויצל אהרן הכהן אל הר ההר... וימת שם... בחדש החמישי באחד לחדש", שואלים חז"ל, מדוע בחר הקב"ה לספר לנו פעם נוספת על פטירתו של אהרן הכהן בהר ההר, והלא כבר לפני כן, בפרשת "חקת" מספרת לנו התורה על מותו, כפי שכתוב שם (כ' כט): "וימת אהרן שם בראש ההר... ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל".

עוד ראוי לנו להתבונן, מדוע מצינת התורה בפרשתנו שאהרן הכהן נפטר בראש חודש אב, כפי שכתוב: "וימת שם... בחדש החמישי באחד לחדש". והלא בכל התורה כלה לא מצינו שהתורה מצינת תאריך פטירה... ואפילו את מועד פטירתם של האבות הקדושים ומשה רבנו לא גלה לנו הכתוב.

(פידוע מנין החדשים בתורה הוא מחדש ניסן, שהוא ראש חדשים: ניסן, איר, 2, סיון, 3, תמוז, 4, אב...).

נקדים להביא את דברי ה"שפת אמת", הכותב במשנתו הטהורה שהטעם לכך שקב"ה סבב שאהרן הכהן נפטר דוקא בראש חודש אב, הוא כיון שבחדש אב נחרב בית המקדש השני בגלל **שנאת חנם**. ומהו הקשר?

אלא, אומר ה"שפת אמת": הנה, שנינו בגמרא: "מקדש ראשון מפני מה **חרב**? מפני שהיו בו שלשה דברים – **עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים**... אבל מקדש שני, שהיו עוסקים בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים, מפני מה **חרב**? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה **שנאת חנם** כנגד שלש עבירות – **עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים**".

והנה, מקרא מלא דבר הכתוב בפרשת "חקת" (במדבר כ', כט): "ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל", ופרש רש"י: "כל בית ישראל" – האנשים והנשים, לפי שהיה אהרן רודף שלום, ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו", וכפי שגם שנינו במשנה (אבות א', יב): "הלל ושמאי קבלו מהם.

הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, **אוהב שלום ורודף שלום**, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

וצריך לדעת, "(ש) גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיייהן" (ברכות ו), ועל-כן יש בכוחם של הצדיקים להגן על ישראל גם לאחר פטירתם, כפי שמצינו בגמרא (סוטה יד'): "אמר רבי חמא ברבי חנינא: מפני מה נקבר משה רבנו אצל (=מול) בית פעור? (ומשיב), כדי לכפר על מעשה פעור".

וכתבו התוספות (שם): "ומדרש אגדה בכל שנה ושנה, בעת **שחטאו** ישראל בבנות מואב, באותו פרק (זמן) בית פעור עולה למעלה, כדי לקטרם ולהזכיר (את אותו) **עון**. וכשהוא רואה (מולו את) קברו של משה, (מיד) חוזר ושוקע...".

ומעתה אומר ה"שפת אמת", מטעם זה סבב הקב"ה שאהרן נסתלק מן העולם הזה דוקא בראש חודש אב, כדי שישפיע משמים לכל אחד ואחד מאתנו ללכת בדרכו – להיות "**אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות**" – כדי שעל-ידי כך נזכה לתקן את הפגם החמור של **שנאת חנם** שגרמה לחרבן בית המקדש בחדש אב.

וכפי דברי ה"שפת אמת": "והנה משה ואהרן, שבחר בהם הקב"ה, הם **מאירין** לעולם לבני ישראל בכל הדורות, כמו שאמרו חז"ל, (ברכות) 'גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיייהם'. ונחלתם לעולם תהיה. ומיתת אהרן פתיב בתורה 'ויצל אהרן... וימת שם... בחדש החמישי באחד לחדש', (שזה) בראש חודש אב, כדי שזכותו תעמוד לנו בזה הזמן השפל. כענין דאיתא (=שלמדנו) במשה רבנו, עליו השלום, שנקבר מול בית פעור, להגן בזה המקום השפל מכל המקומות. כן הוכן אהרן להגן בזה החדש (חדש אב), ובזכותו נזכה לבנין בית המקדש, כי בית המקדש נחרב על-ידי **שנאת חנם**. ואהרן הוא היפוך (של) זה לגמרי, ש(היה) רודף **שלום ואהבה**, לכן היה הוא יסוד בית המקדש".

ויש להוסיף תבלין על דבריו הקדושים של ה"שפת אמת" על-פי מה שכבר הבאנו: "ויראו כל העדה כי גוע

אֶהָרֵן וַיִּבְכוּ אֶת אֶהָרֵן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל", וּפִרַשׁ רַש"י: "כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל" – הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂימ, לְפָנֶי שְׁהִיָּה אֶהָרֵן רוֹדֵף שְׁלוֹם, וּמִטִּיל אֶהָבָה בֵּין בְּעַלֵי מְרִיבָה וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ".

נִמְצָא עַל-פִּי זֶה שְׁבְרָאשׁ חֲדָשׁ אָב בְּכוּ כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל עַל פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אֶהָרֵן הַכֹּהֵן, שְׁהִיָּה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם. וַיֵּשׁ לוֹמֵר שְׁתֹּאֲרִיךְ זֶה נִקְבָּע לְדוֹרוֹת, שְׁבִכָּל רֹאשׁ חֲדָשׁ אָב יִבְכוּ כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל עַל הַסְּתַלְקוֹתוֹ שֶׁל אֶהָרֵן הַכֹּהֵן, וְעַל הַסְּתַלְקוֹתָהּ מִן הָעוֹלָם שֶׁל מִידְתּוֹ הַנִּפְלְאָה שְׁהִיָּה "אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם". שְׁכֵן, לְצַעֲרָנוּ, עַל-יַדֵי הַסְּתַלְקוֹת מִידְתּוֹ זֶה שֶׁל אֶהָבָת הַשְׁלוֹם, הַתְּגַבְרָה **שְׁנַאת הַחִינָם** בְּיִשְׂרָאֵל, וְהִיא שְׁהִיבִיאָה לְחַרְבָּן בַּיִת מִקִּדְשָׁנוּ. מֵעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מִדּוּעַ בָּחַר הַכְּתוּב לְהַזְכִּיר לָנוּ אֶת יוֹם פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אֶהָרֵן דּוֹקָא בְּפִרְשַׁת "מִסְעִי" וְלֹא בְּפִרְשַׁת "חֻקֹּת". שְׁכֵן, בְּרוֹב הַשָּׁנִים מוֹפִיעָה פִּרְשַׁת "מִסְעִי" בְּרֹאשׁ חֲדָשׁ אָב אוּ בְּ"שִׁבְת מְבָרְכִין" שֶׁל חֲדָשׁ אָב. וְנִמְצָא שְׁבִשְׁבַת פִּרְשַׁת "מִסְעִי" צְרִיכִים אָנוּ לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה לְרֹאשׁ חֲדָשׁ אָב, שֶׁהוּא כְּאִמּוֹר יוֹם פְּטִירְת אֶהָרֵן הַכֹּהֵן. וּמָהִי אוֹתָהּ הַכְּנָה?

כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ שְׁהַקְב"ה בָּחַר לְהַזְכִּיר לָנוּ דּוֹקָא בְּפִרְשַׁת "מִסְעִי" שְׁפִטִירְת אֶהָרֵן הִיָּתָה בְּרֹאשׁ חֲדָשׁ אָב, כְּדִי שְׁנִשְׁכִּיל לְהַבִּין מִזֶּה שְׁצִרִיךְ לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל, שְׁבִכּוּ עַל פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אֶהָרֵן, שְׁהִיָּה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם, כְּדִי **שְׁנַתְעוֹרֵר** כָּלֵנוּ בַתְּשׁוּבָה, לְלַכֵּת בְּדַרְכּוֹ שֶׁל אֶהָרֵן לְאַהֲבָה אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. שְׁכֵן, עַל-יַדֵי **אֶהָבָת הַזּוֹלָת** יִבְנֶה בַיִת הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ, אֲמֵן! (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'" (ל' ב')

כְּמָה מַחְכְּמֵי יִשְׂרָאֵל מְפָרְשִׁים פְּסוּק זֶה בְּדֶרֶךְ הַבָּאָה: מִשֶּׁה מְצוּהָ כָּאֵן לְרֹאשֵׁי הַשְּׁבֻטִים, שִׁילְמְדוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לוֹמֵר עַל כָּל מַעֲשֵׂה: "זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'" – הַנְּגִי עוֹשֶׂה זֹאת לְכַבּוֹד ה' יִתְבָּרַךְ!
וְכִף נִפְסָק לְהִלְכָה בְּשִׁלְחַן עֲרוֹף (אוֹרַח חַיִּים, סִימָן רל"א): בְּכָל מָה שִׁיְהַנֶּה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יִכּוֹן לְהִנָּאֵתוֹ, אֲלֹא לְעִבּוֹדַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, כְּדַכְתִּיב (מִשְׁלֵי ג', ו'): "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ" (=הַשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אֶת ה' וְאֶת רְצוֹנוֹ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ בְּחַיִּים). וְאִמְרוּ חֻכְמִים: "כָּל מַעֲשִׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם" (אִבּוֹת ב', יב) – אֲפִילוֹ דְּבָרִים שֶׁל רְשׁוֹת, כְּגוֹן: אֲכִילָה וְשִׁתְיָה... וְכָל צְרִכֵי גּוֹפֵךְ – יִהְיוּ כָּלֵם לְעִבּוֹדַת בּוֹרְאֵךְ. וְאֲפִילוֹ הִיָּה צְמָא וְרַעֲב... יִתְכַּוֵּן שִׁיאֲכַל וְיִשְׁתֶּה כְּפִי חַיּוֹתוֹ לְעִבּוֹד אֶת בּוֹרְאוֹ.

עַל הַלְכָה זֶה מַעִיר רַבֵּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַכֹּהֵן מְרֹאֲדִין בְּ"מִשְׁנֶה בְּרוּרָה": רֵאִיתִי לְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה(=אֲנָשִׁים הַמְדַקְדָּקִים בְּמִצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים), שְׁקוֹדֵם אֲכִילָה הִיוּ אוֹמְרִים: הַנְּגִי רוֹצֶה לְאָכּוֹל וּלְשִׁתּוֹת, כְּדִי שְׁאֶהִיָּה בְּרִיא וְחֹזֵק לְעִבּוֹדַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ...

הַסִּיפּוֹר הוּא לְכַבּוֹד אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים) רַבְּנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב(=הַבַּעַל"ט) הַקְּדוֹשׁ זִיע"א.

לְפָנֵי פְּטִירְת הַבַּעַל"ט, מָסַר הוּא לְחִסְדֵי סִימָן, שְׁבַעַת הַסְּתַלְקוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם, יַעֲצְרוּ שְׁנֵי הַשְּׁעוֹנִים שֶׁהִיוּ בְּבֵיתוֹ. וּבְאֵמַת, בַּעַת שְׁשָׁכַב בְּמִיטַת חוֹלָיו נִעֲצַר לְפַתַּע הַשְּׁעוֹן הַגְּדוֹל מִבִּינֵיהֶם. הַחִסְדִּים בְּקִשׁוֹ לְהַסְתִּיר זֹאת מֵעֵינָיו הַטְּהוֹרוֹת, אֵךְ אִישׁ הָאֱלֹקִים נִעֲנַע בְּרֹאשׁוֹ, וְאָמַר: "דַּעַתִּי שֶׁהַשְּׁעוֹן נִעֲמַד. אוֹלָם, אֵינְנִי דוֹאֵג לְעַצְמִי. שְׁכֵן, יוֹדַע אֲנִי בְּבִירוֹר שְׁאֲצֵא מִפְּתַח זֶה, וְתִיכֶף וּמִיד אֲכַנֵּס בְּפִתַּח אַחֲרַי!"

בְּרַגְעָיו הָאֲחֵרוֹנִים יָשַׁב בְּמִיטָתוֹ, וְצוּהָ עַל תְּלַמִּידָיו לְעִמּוֹד סְבִיב הַמִּיטָה, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר לְפָנֵיהֶם דְּבַרֵי תּוֹרָה, בְּעֵנִין הָעִמּוֹד שְׁבוּ עוֹלָה הַנִּשְׁמָה מִגֵּן עֵדֶן הַתְּחַתּוֹן לְגֵן עֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, כְּשֶׁהוּא מְבָאֵר הַכָּל בְּסֹדֵר עִבּוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ. לְאַחַר מִכֵּן, הוֹרָה לָהֶם לוֹמֵר "וַיְהִי נַעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ..." וְשָׁכַב וַיֵּשֶׁב כְּמָה פְּעָמִים, וְכִוֵּן בְּכּוֹנּוֹת נִשְׁגָּבוֹת. וְצוּהָ אַחַר-כֵּף לְכַסּוֹת אוֹתוֹ בְּסִדִּין, וְהַתְּחִיל לְהוֹדְעוֹעַ וּלְחַרּוֹד, כְּמוֹ שְׁהִיָּה מִתְפַּלֵּל בַּתְּפִילַת "שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה". וּפְתָאוֹם נַח מַעֲט מַעֲט, וּפְתָאוֹם רָאוּ שֶׁהַשְּׁעוֹן הִקְטֵן נִעֲצַר. וְהִנִּיחוּ נוֹצָה עַל חוֹטְמוֹ, וְרָאוּ שְׁנַפְטָר. זְכוּתוֹ תַעֲמוֹד לָנוּ, וְתִגַּן בְּעֵדֵינוּ, אֲמֵן.

לְאַחַר פְּטִירְתּוֹ, סִפֵּר מו"ר הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ מִבְּעֵלְזָא (כ"ק מֶרֶן מַהֲר"ש זִיע"א), כִּי חָלַם, שֶׁהוֹלִיכּוֹ אוֹתוֹ לְגֵן עֵדֶן הָעֲלִיּוֹן, וְהָרָאוּ לוֹ אֶת חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה. וּפְתָאוֹם רָאָה שְׁעָלֵיהֶם הִיָּה מְהֻלָּךְ אִישׁ אֶחָד מִחוֹמָה לְחוֹמָה. וְשָׂאֵל מֶרֶן מִבְּעֵלְזָא, מִי הוּא הָאִישׁ הַזֶּה? וְהִשִּׁיבוּ לוֹ, כִּי זֶה הוּא רַבְּנוּ יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב (הַבַּעַל"ט), שְׁנִשְׁבַּע, שְׁלֹא יֵרַד מִחוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה, עַד שִׁיבְנֶה בַיִת הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מָטָה, בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ, אֲמֵן.

כניסת השבת: 19:19

bnei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"הראנו בבנינו (של בית המקדש) ושמחנו בתקונו" (מתוך התפילה מוסף לשלש רגלים)

בימים אלו, הנקראים "ימי בין המצרים", אנו מתאבלים על **חרבן שני** בתי המקדש – הראשון והשני – אולם, אנו גם מקוים ומשתוקקים בכל לבבנו ונפשנו שנוזפה כבר לבנין בית המקדש השלישי במלוא הודו ותפארתו, בקרוב. ועל-כך אנו מתפללים בכל יום: "יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתבנה בית המקדש במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך...".

וחיבים אנו להתבונן, האם יש לנו יכולת לקחת חלק בבנין בית המקדש השלישי? ואם כן, מה יכולים אנו לעשות בכדי למהר ולהחיש את הגאולה העתידה.

הנה, אומרים רבותינו, כי בית המקדש השלישי לא יבנה בידי אדם, אלא בידי שמים, כדברי רש"י בגמרא (שבועות טו): "מקדש העתיד שאנו מצפים (לו), בנוי ומשוכלל... יגלה ויבוא משמים, שנאמר (שמות טו, יז): "מקדש אדני כוננו ידיך".

ותמהו המפרשים: מכיון שבית המקדש השלישי ירד ויבוא מן השמים בנוי ומשוכלל, איך יקמו בני ישראל מצות עשה של בנין בית המקדש, כמו שנאמר (שמות כה, ח): "ועשו לי מקדש, ושכנתי בתוכם?"

אומר על-כך הגה"ק רבי יהושע ליב מדיסקין זצ"ל: הנה, בתפילות הרגלים אנו מתפללים ומבקשים על בית המקדש השלישי – "הראנו בבנינו ושמחנו בתקונו" – וצריכים אנו להבין, מהו כפל הלשון שאנו מתפללים על המקדש, גם בנין וגם תיקון?

ומתריך הגה"ק רבי יהושע ליב, ואומר: מצינו שפתוב באיכה (ב, ט): "טבעו בארץ שעריה", ופרש רש"י שהשערים של בית המקדש, מעשי ידי דוד המלך, לא נהרסו בחרבן, אלא "טבעו" – דהינו נגנזו לעתיד לבוא, וכפי דבריו של רש"י: "...רבותינו אמרו: (השערים) מעשי דוד היו, לפיכך לא שלטו בהם אויבים".

ולכאורה קשה הדבר. שהרי אנו מובטחים, כאמור, שלעתיד לבוא ירד בית המקדש מן השמים בנוי ומשוכלל. אם כך לאיזו תכלית ומטרה נגנזו השערים הללו?

מתריך זאת הגה"ק רבי יהושע ליב, ואומר: הנה, אמרו חז"ל: המעמיד דלתות בבית, הרי הוא כאילו בנאו, כמבואר בגמרא (רש"י ב"ב נג): "(אדם הבונה את ביתו), דכל עוד שלא העמיד דלתות מהי קעביד(=לא עשה כלום)... (שכן) תחילת בנין אינו (ה)עיקר, אלא גמרו... דהינו העמדת דלתות".

ולכן, בזמן חרבן צוה ה' שיגנזו השערים של בית המקדש, כדי שבני ישראל לא יהיו מתבישים ונכלמים על שנמנעה מהם האפשרות לבנות את בית המקדש (לקיים מצות עשה של "ועשו לי מקדש"), וכדי ששמחתם תהיה שלמה על שהשתתפו בבנין בית המקדש השלישי. על-כן, בגאולה הקרובה, כשירד בית המקדש השלישי מוכן מן השמים, יעמידו וירכיבו זקני ישראל את השערים שנגנזו, ועל-ידי כך יחשב להם כאילו בנו הם את המקדש, ואז תהיה גם שמחתם שלמה, שכן, יש להם חלק בבנין בית המקדש השלישי.

וזהו שאנו מתפללים ומבקשים מה' יתברך: "הראנו בבנינו" – שיראה לנו הקב"ה בבנין בית המקדש, שירד מן השמים בנוי ומשוכלל, "ושמחנו בתקונו" – שהשמחה שלנו תהיה בתיקונו, בכך שנוזפה לתקן את השערים שנגנזו, ועל-ידי כך יחשב לנו כאילו בנינו את בית המקדש השלישי.

באור נפלא זה של הגה"ק רבי יהושע ליב מדיסקין זצ"ל, פותח לנו שער להבין את דברי חז"ל בגמרא (שבת ל): "אמר רב יהודה, אמר רב: מאי דכתיב(=מהי כוננת הכתוב (תהילים פו)): "עשה עמי אות לטובה, ויראו שונאי ויבושו"? אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מחול לי על אותו עון (של בת שבוע). אמר לו (הקב"ה לדוד): מחול לך. אמר לו (דוד): עשה עמי אות בתי. אמר לו (הקב"ה): בתיך איני מודיע, בתי שלמה בנה אני מודיע.

כְּשֶׁבְנָה שְׁלֹמֹה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבִקֵּשׁ לְהַכְנִיס (אֵת) (הַ) אֲרוֹן קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים, דְּבִקּוּ שְׁעָרִים זֶה בְּזֶה (=נִגְעָלוּ). אָמַר שְׁלֹמֹה עֲשֵׂרִים וָאַרְבַּע רִנּוֹת, וְלֹא נִעְנָה (לֹא נִפְתְּחוּ הַשְּׁעָרִים)... כִּיּוֹן שֶׁאָמַר: 'ה' אֱלֹהִים אֵל תֵּשֵׁב פָּנָי מִשִּׁיחָךְ, זְכָרָה לְחֹסְדֵי דָוִד עֲבֹדְךָ' – מִיָּד נִעְנָה (וְנִפְתְּחוּ הַשְּׁעָרִים). בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִהְפְּכוּ פָּנָי כָּל שׁוֹנְאֵי דָוִד כְּשׁוֹלֵי קִדְרָה (=הַשְּׁחִירוּ פְּנֵיהֶם), וַיִּדְעוּ כָּל הָעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּחֲל לֹו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אוֹתוֹ "צִוּ" (שֶׁל בַּת שָׁבַע). וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲזו"ל בְּמִדְרָשׁ (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה יב', יט'): "בְּכָל מְקוֹם שֶׁאָדָם יִגַּע, וְנוֹתֵן נַפְשׁוֹ עַל הַדְּבָר – אֵין הַקַּב"ה מְקַפֵּחַ (אֵת) שְׁכָרוֹ. רְצוֹנְךָ לִידְעָ (=וְהַהוֹכָחָה לְכַף): (שְׁהָרִי) שְׁלֹמֹה בָּנָה (אֵת) בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ, וּבִשְׁבִיל (=וּבַגְּלָל) שֶׁנָּתַן דָּוִד נַפְשׁוֹ עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּבְנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קלב'): 'זְכוֹר ה' לְדָוִד אֵת כָּל עֲנוֹתָ... אִם אָבָא בְּאֵהָל בֵּיתִי... אִם אֵתָן שְׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תִנּוּמָה עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לָהּ מִשְׁכַּנּוֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב' – לֹא קִפַּח הַקַּב"ה שְׁכָרוֹ, אֲלָא הַכְּתִיבוֹ (=קָרָא לְמִקְדָּשׁ) עַל שְׁמוֹ (שֶׁל דָּוִד), (כְּפִי שְׁכָתוֹב): 'מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד' – לְשְׁלֹמֹה אֵין כְּתִיב כָּאן, אֲלָא לְדָוִד...".

וְלִכְאוּרָה אֵינוֹ מוּבָן, מִדּוּעַ נִקְרָא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַל שְׁמוֹ שֶׁל דָּוִד, כְּפִי שְׁכָתוֹב "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד"? הֲלֹא בְּמִצִּיאוֹת לֹא דָוִד בָּנָה אֶת **בֵּית הַמִּקְדָּשׁ**, אֲלָא שְׁלֹמֹה בָּנָה אוֹתוֹ! אֲלָא, מֵאַחַר וְהַשְּׁעָרִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְהוּא הַעֲמִידָם – נִחְשָׁב לֹו כְּאִילוֹ הוּא בָּנָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא שְׁלֹמֹה בָּנוּ. וּמִטַּעַם זֶה גַּם לֹא שָׁלְטוּ יָדֵי הָאוֹיְבִים בְּשְׁעָרִים אֵלוֹ, וְהֵם "טְבָעוּ" (=נִגְנְזוּ) בְּאַרְצָךְ.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "אֲרוּמְךָ ה' כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׁמַּחְתָּ אִיבֵי לִי" – אֲנִי מִשְׁבַּח אֵת ה' "כִּי דִלִּיתָנִי" ("דִּלִּיתָנִי" מְלִשׁוֹן דִּלְת), עַל שׁוֹכְתֵי לַעֲשׂוֹת אֵת דִּלְתוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁכָּלֵל יִשְׂרָאֵל יִרְכִּיבוּ אוֹתָם **בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי** לַעֲתִיד לָבוֹא, וְעַל-יָדֵי כֶּף יִחְשַׁב לָהֶם כְּאִילוֹ בָּנוּ אֵת כָּל הַבַּיִת. וְעַל-כֶּף אֲנִי מוֹדֶה לָךְ ה', שׁ... לֹא שִׁמַּחְתָּ אִיבֵי לִי" – שֶׁלֹּא יָכְלוּ הָאוֹיְבִים לְשָׁלוֹט בְּשְׁעָרִים. (הַמֶּשֶׁךְ הַמְּאֵר בְּהַרְחֻבָה בְּאַתֵּר "בְּנֵי צִיּוֹן" פֶּרֶשׁת "מִטּוֹת")

(עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"ה' מִמְרוֹם יִשְׂאָג, וּמִמְעוֹן קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ, שֶׁאֵג יִשְׂאָג עַל נוֹהוֹ" (יִרְמִיָּהוּ כה' ל')

שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרִכּוֹת ג'): "שֶׁלֶשׁ מִשְׁמְרוֹת הָיוּ (=יֵשׁ) בְּלִילָה, וְעַל כָּל מִשְׁמֵר וּמִשְׁמֵר יוֹשֵׁב הַקַּב"ה וְשׁוֹאֵג (מִצַּעַר) כְּאַרְיֵ, שֶׁנֶּאֱמַר: 'ה' מִמְרוֹם יִשְׂאָג, וּמִמְעוֹן קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ, שֶׁאֵג יִשְׂאָג עַל נוֹהוֹ' (=עַל בֵּית מִקְדְּשׁוֹ הַחָרֵב). (וּכְבָר לְמַדְנֹו בְּפֶרֶשׁת "מִטּוֹת", שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹאֵג שְׁלֹשׁ שְׁאֵגוֹת בְּכָל לַיְלָה בְּשֶׁלֶשׁ מִשְׁמְרוֹת).

וְהִנֵּה, עַל שְׁלֹשׁ הַשְּׁאֵגוֹת שֶׁל הַקַּב"ה, מִצִּינוּ בַּגְּמָרָא סִיפּוֹר נִפְלָא, שֶׁהָיָה בֵּין רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה, לְבֵין הַקִּיסָר שֶׁל רוֹמִי (חולִין נט', מִתּוֹרָגִם לְלִשׁוֹן הַקְּדָשׁ, בְּתוֹסֶפֶת בִּיאוּר): אָמַר לוֹ הַקִּיסָר, לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: אֵלֶיכֶם נִמְשָׁל כְּאַרְיָה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (עֲמוֹס ג', ח'): 'אַרְיָה שֶׁאֵג מִי לֹא יִירָא'. אִם כֶּךָ, מַהִי גְדוּלְתוֹ? הֲלֹא הַצִּיד שֶׁצָּד אֶת הָאַרְיָה – הוֹרֵג אוֹתוֹ. עֲנֵה לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא כְּאוֹתוֹ אַרְיָה שֶׁאֵתָהּ מִכִּיר נִמְשָׁל הַקַּב"ה, אֲלָא כְּאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה הוּא נִמְשָׁל. אָמַר לוֹ הַקִּיסָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: רוּצָה אֲנִי לְרִאוֹת אֶת הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֵין אֵתָהּ יָכוֹל לְרִאוֹתוֹ. אָמַר לוֹ הַקִּיסָר, בְּכָל זֹאת, רוּצָה אֲנִי לְרִאוֹתוֹ. הַתְּפִלָּל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְפָנָי הַקַּב"ה שִׁירָאָה אֶת הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה לְקִיסָר רוֹמִי.

נִעְקַר הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה מִמְקוֹמוֹ, וְהַתְּקַרֵּב אֶל קִיסָר רוֹמִי. כְּאִשֶּׁר הַתְּקַרֵּב מְרַחֵק שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת פָּרְסָה מְרוֹמֵי נְהֵם הָאַרְיָה קוֹל אֶחָד, וּמִיָּד הִפִּילוּ כָּל הַנְּשִׁים הַמְּעוֹבְרוֹת שְׁבָרוֹמִי אֶת עוֹבְרֵיהֶן, וְנִפְלָה הַחוּמָה שֶׁל רוֹמִי. כְּאִשֶּׁר הַמְּשִׁיךְ לְהַתְּקַרֵּב הָאַרְיָה, וְהִגִּיעַ לְמְרַחֵק שֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פָּרְסָה, נְהֵם קוֹל נוֹסֵף. מִיָּד נִפְלוּ הַשִּׁינִים שֶׁל הַגְּבָרִים בְּרוֹמָא, וְהַקִּיסָר נִפֵּל מִכֶּסֶא מַמְלַכְתּוֹ אַרְצָה. אָמַר הַקִּיסָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ תִּתְפַּלֵּל שִׁיחֲזוֹר הָאַרְיָה לְמְקוֹמוֹ. בִּקֵּשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רַחֲמִים, וְחֲזַר הָאַרְיָה לְמְקוֹמוֹ בְּשָׁמַיִם.

אוֹמַר עַל-כֶּף רַבִּינוּ "הֵבֵן אִישׁ חַי", שֶׁסִּיפּוֹר זֶה בַּגְּמָרָא, הוּא בְּהַשְׁגָּחָה מִן הַשָּׁמַיִם לְהַחְרִיד אֶת הַקִּיסָר וְלְרַמּוֹז עַל הַעֲתִיד לָבוֹא. שְׁכֹן, הָאַרְיָה שֶׁל מַעֲלָה, שֶׁשֶׁאֵג שְׁתֵּי שְׁאֵגוֹת, בָּא לְרַמּוֹז עַל חֲרַבֵּן שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ – הָרֵאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי – שֶׁחָרְבוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְעַל אֵלוֹ שֶׁאֵג הָאַרְיָה. אֲבָל, שֶׁאֵגָה שְׁלִישִׁית לֹא שֶׁאֵג הָאַרְיָה. שְׁכֹן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִחָרֵב לְעוֹלָם. וְמָה שֶׁנִּפְלַ מְכַסָּאוֹ מֶלֶךְ רוֹמִי, שֶׁהוּא מֶלֶךְ אָדוּם, לְאַחַר הַשְּׁאֵגָה הַשְּׁנִיָּה, בָּא הַדְּבָר לְרַמּוֹז עַל מַפְלַת אָדוּם (=נוֹצְרִים), שֶׁלְאַחַר מִכֵּן יִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, וְה' יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית פראשית"

כניסת השבת: 19:19

inei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרות: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן" (לג' א')

על פרשת "מסעי", העוסקת ב-מ"ב (=42) המסעות שנסעו ישראל במדבר, כותב ה'עבודת ישראל' (המגיד מקוזניץ זיע"א): "פרשה זאת נקראת תמיד (בימי) **בין המצרים**, שהם נחשבים כ"א (=21) ימים... (ובימים אלו יש) כ"א יום ו-כ"א לילות, (שהם) (ביחד) מ"ב (=42) - כנגד מ"ב מסעות שצריך לעבור **בין המצרים**... (כדי) לתקן הכל, ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא (=גורם) להיות עצוב ונאנח על חרבן הבית. עם כל זאת, יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו, ולעבוד (את) ה' בתורה ותפילה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות".

מביאור דבריו הקדושים של ה'עבודת ישראל' אנו למדים, שפרשת "מסעי" נקראת תמיד בימים של **בין המצרים**, שהם כא' (=21) הימים שבין שבעה עשר בתמוז לבין תשעה באב, ובהם אנו מתאבלים על חרבן בית המקדש.

ומוסיף ה'עבודת ישראל' ואומר, ש-כא' הימים הללו כוללים בתוכם כא' לילות - וביחד מ"ב (=42) ימים ולילות, שהם כנגד מב' (=42) המסעות שעברו בני ישראל במדבר.

וצריכים אנו להבין ענין זה. וכי מה הקשר בין מב' (=42) המסעות שעברו בני ישראל במדבר, לבין מב' (=42) הימים והלילות שיש בימים של **"בין המצרים"**?

תחילה, נקדים להביא מה שכתב ה'מגלה עמוקות' (פרשת "מטות מסעי"), שבפסוק: "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם...". רמזים **ארבע** הגלויות של עם ישראל. הנה, "אלה מסעי בני ישראל" הם ראשי תיבות של **אדום מדי בבל יון, ארבע** הגלויות שעתידיים ישראל לעבור עד ביאת גואל צדק (אחרי גלות מצרים). וכפי דבריו הקדושים: "והנה, הלכו ישראל במדבר מ"ב (=42) מסעות, שנרמזין בו (=בהם) כל ימי עולם, עד ביאת הגואל, ובפרשה זו נרמזין **אלה מסעי בני ישראל** - (ראשי תיבות) **אדום מדי בבל יון**".

ומוסיף על-כך ה'מגלה עמוקות' (ואתחנן, אופן ר"מ), ואומר, שמטעם זה, טעמי המקרא על **ארבע** המלים "אלה מסעי בני ישראל" הם: "אזלא גרש" ו"מונח רביעי". הטעם "אזלא (=הולכים) גרש", כיון שבני ישראל הולכים ומגורשים מגולה לגולה. והטעם "מונח רביעי", לומר, שיצטרכו ישראל להיות "מונחים" **בארבע** גלויות.

והוסיף ה'מגלה עמוקות' (וירא) ואמר דבר נפלא: כל **ארבע** הגלויות הללו רמוזות בברכה הראשונה של תפילת העמידה (=שמונה עשרה): "**ומביא** גואל לבני בניהם למען שמו באהבה". הנה, "**מביא**" ראשי תיבות: **מדי בבל יון אדום** - כדי לומר לה', שהקב"ה "**מביא** גואל לבני בניהם", על-ידי הגאולה, וכל זאת "למען שמו באהבה".

והנה, ידוע שהגאולה העתידה תהיה בזכות **משפט וצדקה**, כמאמר הנביא (ישעיה א', כו): "**ציון במשפט תפדה, ושביה בצדקה**". ולכן על המשפט כתוב (משלי כט, ד): "**מלך במשפט יעמיד ארץ**" - ראשי תיבות "**מביא**" - **מדי בבל יון אדום**. שכן, בזכות **המשפט** נגאל מארבע גלויות אלו.

וכן בענין הצדקה כתוב (משלי כא, יד): "**מתן בסתר יכפה אף**" - ראשי תיבות "**מביא**" - **מדי בבל יון אדום**. שגם בזכות **הצדקה** נגאל מארבע גלויות הללו.

והנה, ידוע שאברהם אבינו קים **צדקה ומשפט**, כפי שהעיד עליו הקב"ה: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך ה' לעשות **צדקה ומשפט**". על-כן, גלה לו הקב"ה, שהוא עתיד לגאול את בניו בזכות ששמר אברהם על אלו (=הצדקה והמשפט), כפי שנרמז בפסוק (בראשית יח, א'): "וירא אליו **י** באלני ממרא" - ראשי תיבות **אדום יון בבל מדי**. (כידוע, פסוק זה - "וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום" - רומז על הגאולה העתידה, כפי שכתוב במדרש (בראשית רבה מח, ח'), "**כחם היום**" שלעתיד לבוא, יוציא הקב"ה **חמה** מנרתיקה, כדי להעניש את הרשעים, ולשרוף אותם בתנור בוער, כמו שכתוב (מלאכי ג, יט): "כי הנה היום בא **בער** כתנור והיו כל ידים וכל עשה רשעה קש **ולהט** אתם היום"). (עד כאן תכן דבריו של ה'מגלה עמוקות').

הרי לנו, לפי ה"מגלה עמוקות", דברים נהירים וברורים, שאכן פרשת "מסעי" מתקשרת היטב לימים אלו של **"בין המצרים"**, בהם אנו מתאבלים על חרבן בית המקדש, וגלות ומסע ישראל בארבע הגלויות, כפי שנרמז בפסוק: **"אלה מסעי בני ישראל"** – ראשי תיבות של **אדום מדי בבל יון**.

ויש להוסיף תבלין על כל זה. שהרי, התורה הקדושה רמזה בכונה תחילה על **ארבע הגלויות בארבע המלים**: **"אלה מסעי בני ישראל"** – כדי ללמדנו, שאין אנו נמצאים בגלות דרך קבע, חלילה. אלא, כל הליכתנו בגלות, מגולה לגולה, היא רק בבחינת **"מסעי"** – כאדם הנוסע ממקום למקום, כפי שקבע לו אדונו, כדי לתקן דבר מה, ואחר-כך הוא חוזר לביתו. כך, כל הגלויות הן רק בבחינת **"מסעי בני ישראל"** – **שנוסעים** מגלות לגלות כדי לברר ולתקן שם את המוטל עליהם, ואחר-כך יגאלם הקב"ה משיעבוד לגאולה, ומאפילה לאורה גדולה, אמן כן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"ואם החרש יחריש לה אישה מיום אל יום, והקים את כל נדריה"

על הכתוב (ל', טו'): **"ואם החרש יחריש לה אישה מיום אל יום, והקים את כל נדריה"**, אומרים חז"ל: ידוע הדבר, שלִישראל יש דין של אשה ובעלה עם הקדוש-ברוך-הוא. ולפיכך, אשה שנשבית – הרי שבעלה חיב לפדות אותה. וגם אנו ישראל, עם ה', בגלות מרה **כאלפים שנה**, וכבר הבטיח לנו השם יתברך לשלוח לנו את **אלהינו הנביא**, ועמו מלך המשיח בן דוד, כדי לפדותנו, ואף אם התמהמה – בכל זאת בכל יום נחכה לו. וידוע שיומו של הקדוש-ברוך-הוא הוא אלף שנים, שנאמר (תהילים ז', ד): **"כי אלף שנים בעיניך כיום"**. וזהו שאמר הכתוב: **"ואם החרש יחריש לה אישה מיום אל יום"**. כלומר, אם תראה שכבר עבר האלף הראשון, וגם עבר רוב האלף השני (וזהו "מיום אל יום"), ועוד לא גאל אותנו ה' יתברך, אף-על-פי-כן אל תתיאש, אלא צפה לישועה, פיון שכביכול מוכרח הוא להקים (=לקים) את נדרו אשר נדר – לשלוח את **אלהינו הנביא**. וראה כי תיבות הפסוק – **"ואם החרש יחריש לה אישה"** – ראשי תיבות **"אלהינו"**, וזה מראה על הסימן שנתן לנו השם יתברך, שישלח את **אלהינו הנביא**, ויקים במהרה את ספת דוד הנופלת, אמן כן יהי רצון.
"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (ל' ג')

על הנאמר בפרשה: **"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה"**. פרש רבנו יוסף חיים זצוק"ל זיע"א: **"לא יחל דברו"**, דהינו, אדם שלא מחלל את דיבורו – כלומר, לא מדבר דברים אסורים – זוכה לכך ש"כל היצא מפיו" – כל מה שמבקש הוא מבורא עולם – "יעשה" – מיד מתקבלת בקשתו, ואבינו שבשמים ממלא את משאלות לבו. וזאת עלינו לדעת, שקיבול תפילותיו ובקשותיו של הנוהר בלשונו מובטחים לו אף אם לכאורה נכשל הוא בשגגה בדברים אחרים, ועדין לוקה הוא בפשרון המעשים, ואפילו כך – פיון ששומר הוא מאד על קדושת פיו ולשונו, ואינו מוציא מפיו דבר מגונה בשום אופן, ראוי הוא שתעשה בקשתו, וימלא ה' כל משאלות לבו. ובענין זה מסופר, כי בימי ה"בעל שם טוב", היה אדם אחד, שנודע בשם 'השיכור המברך', וכל אימת שהיו באים לפניו ומתברכים ממנו – היו נושעים. בקש ה"בעל שם טוב" לתהות על קנקנו, והלך לראות את אורח חייו, כי היה הדבר תמוה בעיניו, שאיש אשר שם בפוס עינו, ומתגולל בשכרותו רוב היום, כיצד יוכל לפעול ישועות?
בא ה"בעל שם טוב" לביתו, וראהו בקלקלתו – שותה יין לסוכאו, ונופל שיכור שרוע על מטתו – וכך הוא ישן רוב היום. למחרת הוא קם, מניח תפילין ומתפלל כאיש ירא שמים ובכיות רבות, אך תיכף ומיד לאחר התפילה שוב שותה ונופל שיכור, וחוזר חלילה.

תמה ה"בעל שם טוב" על הדבר, וערך שאלת חלום, וגילו לו מן השמים, כי לשיכור זה ישנה נשמה גבוהה של אדם צדיק בדורות הקודמים. אותו צדיק היה מושלם בכל, ורוב ימיו ולילותיו היה עסוק בתורה, אלא שזלזל בתפילה ובמצות תפילין, והיה מקימן בחטף, ומבלי כונה ראויה. לכן נגזר עליו בשמים לרדת שוב לעולם, כדי לתקן את ענין התפילה. אולם הנשמה בכתה לפני בית דין של מעלה, כי אם תרד שוב לעולם הזה, יכול להיות שתפגום יותר מאשר תתקן, שהרי בגלגול הקודם לא חטא כלל. על-כן הוצע לה, שתיפול לשכרות רוב היום, ושיכור פטור מהמצות, ולא יהיה עליו חטא בגין זה. ובזמן שיהיה פכח יתפלל כראוי, כדי שיתקן את מה שעוות(=תפילה ומצות תפילין). הסכימה הנשמה לתנאי זה, וכך ירדה לעולם. וזה פשר המחזה באותו שיכור, אשר ברפותיו לא שבו ריקם, ותפילתו היתה בבכיות נוראות ובכנות הלב. וכשהגיעו תלמידיו לפניו, אמר להם ה"בעל שם טוב": **"אמנם, אותו שיכור היה עסוק בגלגול הקודם אך ורק בתורה ובמצות. אבל, ברצוני להדגיש בפניכם, שגם ללא זאת: ראוי הוא שיתקבלו כל ברכותיו, פיון שישן הוא רוב היום, ואינו מוציא שום דבר מגונה מפיו. יהי רצון, שנזכה כלנו לנצור את לשוננו מכל דיבור אסור, וימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה ולברכה לעבודתו יתברך, אמן.** **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

בס"ד "וישמיענו ברחמי לעיני כל חי לאמר. הן גאלתי אתכם אחרית כראשית"

בס"ד

כניסת השבת: 19:19

bnei-zion.com

פרשת השבוע: מטות-מסעי

ר"ת 21:15 יציאת השבת: 20:32

ערש"ק א' מנחם-אב תשע"ח (13.7.18)

הפטרה: "שמעו דבר ה'" (לקבלת העלון שלח הודעה ל: moshe45@bezeqint.net). (לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א', ג')

על פסוק זה שבמגילת איכה, אומר המגיד הקדוש רבי דב בער ממעוזיטש זיע"א, שדוקא בימים אלו של **בין המצרים**, שהם כידוע ימים של **הסתר פנים**, אפשר להתקרב יותר אל ה' יתברך.

והסביר זאת על-ידי משל למלך, שיושב בארמונו, ואימתו מוטלת על כלם, ואין כל אדם יכול להיכנס לארמון המלך. אבל כאשר המלך עוזב את ארמונו, ועובר בשוקים וברחובות מחוץ לארמונו, אז שם אפשר להתקרב אליו ולבקש את עזרתו, שכן, שם הוא קרוב יותר לכל קוראיו, ומאזין לשועת עמו, הקוראים בשמו.

ה"ישמח משה" אומר על-כך, ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה י-ה-ו-ה מרומז בראשי התיבות של הפסוק: **"ישמחו השמים ותגל הארץ"**. וגם ידוע, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן שכן, בשמים בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו ועל זה נאמר **"ישמחו השמים"**, שתמיד יש את אותיות **יה**.

אך כאן בארץ, בזמן הגלות והסתר הפנים, אין **"ותגל הארץ"** – כי אין גילה (=שמחה) בארץ בזמן גלות וחרבון, ולכן נעלמו משמו המלא של הקב"ה (י-ה-ו-ה) אותיות **וה**, שהן ראשי התיבות **"ותגל הארץ"**.

נמצאנו למדים כי שם **יה**, שהוא רק חצי משם הקב"ה, בבחינת **"ישמחו השמים"**, רומז על זמן של **הסתר פנים**. שכן, אין השם שלם וחסרה הגילה בארץ (**"ותגל הארץ"**). ואילו שם הקב"ה בשלימות (י-ה-ו-ה) מורה על זמן של גילוי פנים, כמו שיהיה לעתיד לבוא, בבחינת **"ישמחו השמים ותגל הארץ"**.

ולכן אומרים חז"ל **"כל רדפיה השיגוה בין המצרים"** – כלומר כל רודף **יה** – כל מי שרודף אחרי ה', גם במצב של **הסתר פנים**, כשאין השם שלם, זוכה ל- **"השיגוה"** – השיג **וה**, כלומר שיזכה להשיג גם את אותיות **וה**, כשיהיה השם שלם, לעתיד לבוא.

וזהו שאמרו חז"ל (תענית ל'): **"כל המתאבל על ירושלים"**. מי שעובד את ה' יתברך, במצב של הסתר פנים, בבחינת **יה** (בזמן הזה, שהוא **בין המצרים**), **"זוכה ורואה בשמחתה"** – יזכה לעבוד את ה' כשיהיה השם שלם – כאשר יושלמו אותיות **וה**. (על פי "אורה של תורה")

"והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם" (לה' כט')

הגאון רבי שלמה קלוגר מברודי מסביר פסוק זה על-פי המאמר הבא (כתובות דף ל'): **"מיום שחרב בית המקדש, אף-על-פי שבטלה סנהדרין (=בית דין של שבעים ואחד חכמים) – דין ארבע מיתות לא בטלו"**. ומי שנתחייב מות בסקילה – או נופל מן הגג, או חיה דורסתו (ארי מפילו לארץ והורגו בדריסה – רש"י).

מי שנתחייב שריפה – או נופל בדליקה או נחש מכישו. ומי שנתחייב הריגה בסוף (כגון רוצח במזיד) – או נמסר למלכות (ונידון על-ידם בסוף), או לסטים (=שודדים) באים עליו" (והורגים אותו בסוף).

ומי שנתחייב חניקה – או טובע בנהר או מת בסרונכי (=נחנק ע"י מחלה). וכן גם מי שנתחייב גלות (בעיר מקלט) – הקב"ה מטלטלו ממקום למקום, והינו נע ונד.

הוא שנאמר כאן: **"והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם"** – כמו דין ארבע מיתות שלא בטלו לעולם, כן יהיה דין מי שנתחייב גלות (בעיר מקלט) **"לדרתיכם"**, יהיה נהוג לדורות (אם לא על-ידי סנהדרין, אז על-ידי ההשגחה העליונה), ואפילו בזמן שבני ישראל לא ישבו על אדמתם.

"ויסעו מהר שפר, ויחנו בחרדה" (לג' כד')

אמרו חז"ל: לעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם אבינו: **בניך חטאו לי, ואברהם יענה לו: רבוננו של עולם, ימחו (=יאבדו) על קדושת שמך**. אמר הקב"ה: **אפנה ליעקב, שהיה לו צער של גידול פנים, אולי הוא יסגור על בניו**. אמר הקב"ה ליעקב: **בניך חטאו**. אומר לו יעקב: רבוננו של עולם, ימחו על קדושת שמך...

פונה הקב"ה לִיצחק, ואומר לו: בְּנִיךָ הַטָּאוּ לִי. אָמַר לְפָנָיו יִצְחָק: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, בְּנֵי הֵם וְלֹא בְּנִיךָ? הֲרֵי בְשַׁעֲרֵי שְׁהַקְדִּימוּ לְפָנֶיךָ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע, קָרָאתָ לָהֶם "בְּנֵי בְכוּרֵי", עֲכָשִׁיו אֶתְּהָ אֹמֵר בְּנֵי וְלֹא בְּנִיךָ! וְעוֹד, כִּמְהָ הַטָּאוּ יִשְׂרָאֵל? הֲרֵי שְׁנוּתָיו שֶׁל אָדָם שְׁבַעִים שָׁנָה, הוֹרֵד מֵהֶם עֲשָׂרִים שָׁנָה, שְׁבַהֶם אֵין הֵם בְּרִי-עוֹנֵשִׁין נִשְׁאָרוּ חַמִּישִׁים. הוֹרֵד עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה שֶׁל הַלֵּילוֹת בָּהֶם הֵם יְשָׁנִים, נִשְׁאָרוּ עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה. הוֹרֵד מֵהֶם שְׁנַיִם עֶשְׂרִים וְחָצִי שָׁנִים שֶׁל תְּפִילָה וְאֲכִילָה וּבֵית הַכֶּסֶא – נִשְׁאָרוּ מְכֹל שְׁנוֹת חַיֵּי הָאָדָם רַק שְׁנַיִם עֶשְׂרִים וְחָצִי שָׁנִים שְׁבַהֶם הוּא פָּנוּי. וְעֲכָשִׁיו, אִם אֶתְּהָ, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם סוּבֵל אֶת הַשָּׁנִים הַלְלוּ שְׁנוֹתָרוּ, מָה טוֹב? – וְאִם לֹא "פְּלָגָא עָלַי וּפְלָגָא עָלֶיךָ" (=חָצִי עָלַי וְחָצִי עָלֶיךָ). וְכִי כֹלָם יִהְיוּ עָלַי?

פְּתַחוּ וְאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל: כִּי אֶתְּהָ אָבִינוּ. כְּלוּמָר, יִצְחָק אָבִינוּ הוּא שִׁימְסוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל מִבֵּין כָּל הָאֲבוֹת. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב "וַיִּסְעוּ מֵהָר", כְּלוּמָר נִסְעוּ וְהִלְכוּ פְּמִלְיָא שֶׁל מַעֲלָה מִדְּבָרֵי אֲבֵרָהֶם – שְׁנִקְרָא "הָר", כְּמוֹ שְׁפַתּוֹב (חולין צ"א, ע"ב): "לֹא כְּאֲבֵרָהֶם, שְׁקָרָאוּ הָר" – וְאָף נִסְעוּ מִדְּבָרֵיו שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁנִקְרָא "שָׁפֵר", כְּמוֹבָא בְּמִסְכַּת בְּבֹא מְצִיעָא פֶּד: "שׁוֹפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב...". – "וַיַּחֲנוּ בְּחֶרְדָּה" – נִתְקַבְּלוּ דְּבָרֵיו שֶׁל יִצְחָק, שְׁנִקְרָא "חֶרְדָּה", כְּמוֹ שְׁפַתּוֹב (בראשית כז, לג): "וַיַּחֲרֵד יִצְחָק חֶרְדָּה גְּדֹלָה...". (ע"פ הַגַּה"ק רַבֵּי צְבִי הִירֶשׁ מְזִידִיטְשׁוֹב)

"וַיִּסְעוּ מִמִּתְקָה וַיַּחֲנוּ בְּחֶשְׁמֹנָה" (לג' כט')

מֵעֵרִים כָּאֵן חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל: "חֶשְׁמֹנָה" הוּא הַמָּסַע הַ–כ"ה (25), מֵתוֹךְ מ"ב (42) הַמָּסַעוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְּבָר. בְּכַךְ מְצוּי רְמֵז לְחַג הַחֲנוּפָה, הַחַל בַּ–כ"ה בְּכֶסֶלּוֹ, וְנִקְבַּע בְּיִשְׂרָאֵל לְאַחַר שְׁמִתְתֵּיהוּ הַחֶשְׁמוֹנָאִי וּבְנֵיו הֲרִימוּ אֶת נֶס הַמֶּרְד בַּיּוֹנִים, וּבַעֲזָרַת ה' יִתְבַּרְךָ נִצְחוּ אֶת אוֹיְבֵיהֶם, וְטָהְרוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְעוֹד אוֹמְרִים בְּעֵנִין זֶה חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל: בְּפִרְשַׁת הַבְּרִיאָה נֶאמַר: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר" (בראשית א', ג'). אוֹתוֹת "יְהִי" בְּגַמְטְרִיָּה 25, וְ"אוֹר" הִיא הַמְּלָה הָעֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שְׁבַתוֹרָה (25). בְּכַךְ יֵשׁ רְמֵז, שְׁחַג הַחֲנוּפָה, שְׁבוּ אָנוּ מֵעֲלִים אוֹרוֹת מִיּוֹחָדִים בְּחֶלּוֹנוֹתֵינוּ וּבְפִתְחֵי בְּתִינוּ, יְחוּל כָּל שָׁנָה בְּעֲשָׂרִים וְחֲמֵשָׁה בַּחֲדָשׁ (בַּ–כ"ה בְּכֶסֶלּוֹ).

"כִּי רָגַע בְּאֶפֶס חַיִּים בְּרַצוֹנוֹ" (תהילים ל')

עַתָּה שְׁהַקֵּב"ה מְעַנֵּשׁ חֵס וְחֶלְיָה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּכָר הוּא מַכִּין לָהֶם אֶת הַיְשׁוּעָה. וְלָכֵן, כְּכָר בְּתַשְׁעָה בְּאָב, בְּעַת חֶרוֹן אָפוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה, נוֹלָד הַמְּשִׁיחַ, וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב: "כִּי רָגַע בְּאֶפֶס חַיִּים בְּרַצוֹנוֹ" – בְּעַת חֶרוֹן אָפוֹ, בְּחוֹרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּאוֹתוֹ רָגַע "חַיִּים בְּרַצוֹנוֹ" – אֶז נוֹלָד הַמְּשִׁיחַ, הַנִּקְרָא "חַיִּים". (הַרַה"ק מִסְטֵרעֲלִיק)

"אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...". (לג' א')

פַּעַם נִשְׁאָל הַמַּלְבִּי"ם, מַדּוּעַ אֵינוֹ נִרְתַּע מִפְּרִישַׁת יְרִיעָה רְחֵבָה עַל חִישׁוּבֵי קֶץ הַגְּלוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל (בְּפִרוּשׁוֹ לְסוּף סֵפֶר דְּנִיאַל). וְהִרִי חוֹז"ל הַזֵּהִירוּ אוֹתָנוּ עַל-כֶּף, כְּמוֹבָא בְּמִסְכַּת סְנֵהֲדְרִין (צ"ז, ע"ב): "תַּפַּח עֲצָמוֹ (=תַּצָּא רוּחֶם) שֶׁל מַחֲשָׁבֵי קִיצִין!"

הַשִּׁיב הַמַּלְבִּי"ם לְשׁוֹאֵל בְּסִיפּוֹר מַעֲשֶׂה: סוּחַר אֶחָד נִסַּע פַּעַם עִם בְּנוֹ הַקָּטָן לְלִיפְצִיג (עִיר מִסְחָר יְדוּעָה בְּגֶרְמָנְיָה), כְּדִי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּיָרִיד הַשְּׁנַתִּי הַגְּדוֹל הַמִּתְקִים שָׁם. בְּאוֹתוֹ זְמַן לֹא הָיוּ עֲדִין רַכָּבוֹת, וְהַנְּסִיעָה הַתְּנַהֲלָה בְּעַגְלוֹת וּבִכְפִּירוֹת, וְנִתְמַשְׁכָּה כְּמָה וְכָמָה יָמִים.

אֶךְ יִצְאוּ הָאָב וְהַבֵּן לְדֶרֶךְ, פָּנָה הַיָּלֵד אֶל אָבִיו בְּשִׁאלָה: אָבִיא, הָאִם אָנוּ עוֹד רְחוּקִים מִלִּיפְצִיג? – טַפַּח הָאָב בְּחִיבָה עַל שְׁכָם בְּנוֹ, וְקָרָא: שְׁאֵלָה יְלָדוּתִית שְׁאֵלַת בְּנֵי.

הָאָב וְהַבֵּן הַמְּשִׁיכוּ בְּנִסְיעָה יָמִים אֶחָדִים, וְהַיָּלֵד לֹא הוֹסִיף עוֹד לְשֹׂאוֹל עַל קִרְבַּת הָעִיר לִיפְצִיג, כִּי זָכַר אֶת הַתְּשׁוּבָה הַפְּסָקִנִית שֶׁל אָבִיו עַל שְׁאֵלָתוֹ.

בְּקָר אֶחָד פָּנָה אָבִיו הַסוּחַר אֶל בַּעַל הַכְּרָפָה בְּשִׁאלָה: הָאִם אָנוּ עוֹד רְחוּקִים מִלִּיפְצִיג? הַבֵּיט בּוֹ הַיָּלֵד בְּעֵינָיִים תוֹהוֹת, וְקָרָא: אָבִיא, הִרִי לֹא מַכְּבָר אֶמְרַתְּ עַל שְׁאֵלָה זוֹ שֶׁהִיא "שְׁאֵלָה יְלָדוּתִית!"

נִתְחַיָּד הָאָב עַל הָעֶרְתוֹ הָעוֹקְצִנִית שֶׁל בְּנוֹ, וְאָמַר: אֶתְּהָ שְׁאֵלַתְּ אֶת שְׁאֵלַתְּ כְּשִׁינְאָנוּ לְדֶרֶךְ, וְלָכֵן הִיָּתָה זוֹ "שְׁאֵלָה יְלָדוּתִית". אָבֵל עֲכָשִׁיו, אַחֲרֵי שְׁבוּדָאֵי עֲבָרְנוּ יוֹתֵר מִמַּחְצִית הַדֶּרֶךְ לְלִיפְצִיג, הַשְּׁאֵלָה שְׁלִי הִיא בְּהַחֲלֵט בְּמִקוּמָה.

כִּיּוֹצֵא בְּכָךְ – הוֹסִיף הַמַּלְבִּי"ם – בְּעֵנִין חִישׁוּבֵי הַקֶּץ לְבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ. בְּיַמֵּיהֶם שֶׁל חוֹז"ל הָיִינוּ בְּרֵאשִׁית תְּקוּפַת הַגְּלוּת, וְלָכֵן לֹא הָיָה מְקוֹם לְ"מַחֲשָׁבֵי קִיצִין", שֶׁבְּכַךְ הָיִינוּ יְכוּלִים לִפְּוֹל חֲלִילָה לְתַהוּמוֹת הַיְאוּשׁ עַל הַגְּלוּת הָאֲרוּכָה וְהַקְּשָׁה. אָבֵל עֲכָשִׁיו, אַחֲרֵי שְׁבוּדָאֵי עֲבָרְנוּ אֶת מְרַבִּית שְׁנוֹת הַגְּלוּת, וְהִנְנוּ קְרוּבִים לְמוֹעֵד בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ – שְׁאֵלַת "קֶץ הַיָּמִין" הִיא בְּמִקוּמָה, וְרָאוּי לָנוּ לְעֲסוֹק בָּהּ בְּלֹא הִיסוּסִים... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!